Limburgs Dagblad

MEER DAN EEN MILJOEN ABONNEES GPD

Vrijuit

Zaterdag 20 januari 1973

Uitgave: Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad N.V., Nobelstraat 21, Heerlen — Hoofdredacteur: Pierre Huyskens — Redactie Cultuur en Recreatie — Telefoon 718100

Gregory Pe… geweldig, d… Sinai-ravijn…

Ver van Israëls bewoonde wereld, op het zuidelijkste puntje van het Beloofde Land, ligt het stadje Eilat. In het noorden wordt deze nederzetting in het achterland begrensd door de monotone soberheid van de Negev-woestijn, aan de oostelijke flank heeft het gezelschap van het Jordaanse Akaba — overigens ook maar een „oase” in een onmetelijke zandvlakte, zuidelijk stroomt de diepblauwe Rode Zee en ter linkerzijde doemt na het panorama van ruige rotspartijen de onmetelijke Sinai-vlakte op. En daar, dichtbij de plaats waarlangs Mozes de kinderen van Israël het Beloofde Land binnenloodste en de Egyptenaren in de Zesdaagse Oorlog van juni 1967 op een dag ruim 100 tanks aan de Israëli's verspeelden, ontmoet men de filmheld Gregory Peck.
Hij is de hoofdrolspeler in een cowboyfilm die hier, in de zogenoemde maanvallei ontstaat. Dit verklaart ook de op het eerste gezicht wat merkwaardig aandoende geografische aanduiding ter plaatse: El Paso 2 km en wat verderop Cairo 638 km. El Paso bestaat dan ook slechts in de verbeelding van de western-producers, terwijl Cairo nog steeds de heuse hoofdzetel is van het land, op welks grondgebied de Amerikaanse filmmakers dit simpele verhaal gestalte geven. Titel van het verhaal: Billy Two Hats. De story waarin Gregory Peck als Billy aan het kortste einde trekt, speelt op het einde van de 19e eeuw ergens in het zuiden van de Verenigde Staten. De Amerikanen vinden het panorama van de Sinai geweldig. De Israëli's blijkbaar ook, want nergens meer in de joodse staat is nog een landkaart verkrijgbaar, waarop de Sinaivlakte aan de Egyptenaren wordt overgelaten. Alle bezette gebieden zijn aan Israël toegevoegd, als ware het nooit anders. Gregory Peck noemt het Sinai-decor „magnificant”. Nauwelijks te onderscheiden van de canyons in het Midden-Westen, vergelijkt de nog steeds gevierde filmheld.

Faciliteiten

Billy Two Hats is overigens niet de enige film, die in de buurt van Eilat ontstaat. Wat verderop legt een andere Amerikaanse filmmaatschappij de laatste hand aan de thriller Sabra Command. De man die in deze produktie op de voorgrond treedt, is David Jansen, bij ons beter bekend als dr. Richard Kimble in de ellenlange televisieserie The Fugitive.

Waarom de Amerikanen hun toevlucht hebben gezocht tot zuidelijk Israël ligt voor de hand. De regering in Jeruzalem biedt de buitenlandse filmmaatschappijen tal van faciliteiten, in het bijzonder financiële. Een tweede pré is het gunstige klimaat. Er kan doorlopend gefilmd worden, want ter plekke schijnt immer de zon en regent het hoogstzelden.

Filmen in de Sinaï-woestijn tegen een decor van rotsen en ravijnen. „Magnificant”, vindt Gregory Peck (de figuur in gele broek, leunend tegen een verandapaal van de saloon.

Kibboets: erfenis van pioniers

TWEE weken geleden heeft de Israelische minister van financiën bij het parlement in Jeruzalem de staatsbegroting voor het jaar 1973 ingediend. Het totale budget beloopt 'n bedrag van circa f 15.228.000.000.— Voor de jonge staat Israel die thans al óver de 3,5 miljoen inwoners telt (bij de proclamatie van de onafhankelijkheid in 1948 waren het er 775.000) betekent deze som een absoluut record. Niettegenstaande voor het lopende jaar aan defensie 6,2% minder zal worden uitgegeven, eist 's lands verdediging en alles wat daarmee samenhangt 35,8% van de nationale begrotingssom op. Ter illustratie even het vergelijkende Nederlandse percentage: dat bedraagt 12,7%.

Het Israëlische leger staat bij het volk hoog in aanzien. De manier waarop de strijdkrachten onder bevel van Mosje Dajan in de „Blitzkrieg” van juni 1967 met de vijandelijke Arabieren afrekenden, is daaraan natuurlijk niet vreemd. Algemeen beschouwt men het leger als het bastion van de nationale veiligheid en de Israëli's zijn derhalve ook bereid, de consekwenties daarvan te aanvaarden.

Wat die voor de totale Israëlische gemeenschap betekenen, is zo langzamerhand genoegzaam bekend: elk individu doet actief mee aan de veelomvattende taak van de nationale verdediging, hetzij binnen het leger of in een paramilitaire sector, en ten tweede verlangt het defensievraagstuk grote financiële offers, die dan ook niemand ongemoeid laten. Het land kent zeer forse belastingen in het algemeen en bovendien nog een percentage defensiebelasting op elk produkt dat te koop wordt aangeboden. De Israëli's gaan er wellicht terecht prat op, in een mum van tijd een slagvaardig en modern geoutilleerd leger op de been te kunnen brengen, maar niemand verheelt de ontzaglijke offers, die zo'n gesmeerde oorlogsmachine afdwingt.

Dienstplicht

Er bestaat een dienstplicht voor mannen en vrouwen. Uitzonderingen worden zo goed als niet gemaakt. Iedereen zal zijn bijdrage leveren. Dienstweigeraars, kneusjes en mamma's-kindjes schijnen er hoegenaamd niet voor te komen. De ernst van de situatie heeft, dachten wij, de Israëli er wel degelijk van overtuigd, dat men hem nodig heeft, dat hij niet kan worden gemist.

Op 18-jarige leeftijd worden de jongens opgeroepen. Zij dienen drie volle jaren. Daarna kunnen zij tot op 55-jarige leeftijd te allen tijde als reservist worden opgeroepen. Soortgelijke bepalingen gelden in Israël voor vrouwen en meisjes. Voor hen is een beperkte dienstplicht van kracht: twintig maanden. Ook zij kunnen nadien weer als reserviste worden teruggeroepen. Met 34 echter verlaten de vrouwen de dienst voorgoed.

Uiteraard zijn er voor de Israëlische eva's aangepaste taken weggelegd; zij het dat velen ervan wel over kunnen meepraten, hoe het er aan het front aan toe gaat. De vrouwelijke militairen doen dienst bij de verbindingsafdelingen, als bureaukrachten of (direct in de voorste gelederen) als verpleegster.

Manoeuvres

De constante oorlogsdreiging en de omstandigheid dat de Israëli's in hun mankracht beperkt zijn, noopt de Israëlische defensie-autoriteiten tot het doorvoeren van steeds weer terugkerende repetities. Het doel van zulke manoeuvres ligt voor de hand: Israël moet waakzaam blijven, zijn efficiency mag niet verslappen, nieuwe wapens, installaties, machines en oorlogsvoertuigen moeten getoetst worden en het nationale mobilisatiesysteem dient onberispelijk en optimaal te functioneren.

Het op peil houden, controleren, bijschaven en testen van het defensie-apparaat verslindt miljoenen ponden. En dan hebben we nog niet gesproken over Israëls eigen oorlogsindustrie, fabrieken waar munitie, wapens en chemicaliën worden vervaardigd. Ook de research in laboratoria, alles ten behoeve van het land en zijn bevolking, zoals dat heet, slokt kolossale bedragen op. Dat gespecialiseerde immigranten uit Amerika en Europa in dit proces van snelle evoluering een waardevolle bijdrage leveren, staat natuurlijk buiten kijf.

Israeli's beschouwen leger als bastion van 's lands veiligheid

Kibboets

Een vorm van para-militaire dienstplicht ligt opgesloten in het pionierswerk, dat veel jonge mannen langs de grenzen van Israël en zelfs ook al in de bezette gebieden verrichten. De leden van deze Strijdende Pioniersjeugd richten in afgelegen gebieden landbouwnederzettingen op. Zij doen dit na eerst een gedegen militaire training te hebben ondergaan in speciale, daarvoor bestemde opleidingskampen. Een van zo'n trainingsplaats is Beër-Ora (Bron van Licht), een „vergeten” speldekop in de onmetelijke zandvlakte van de Negev-woestijn. Het kamp ligt enkele kilometers ter rechterzijde van de secundaire weg, die Tel Aviv en Eilat aan de Rode Zee met elkaar verbindt. Vanuit de lucht gezien waant men zich boven Beër-Ora eerder in de buurt van een fort dat het stempel van het Franse Vreemdelingenlegioen draagt, dan boven een verzameling jonge Israëlische idealisten, die op vrijwillige basis de monotine eenzaamheid van zand en zon trotseren. Daar, in de kampementen van Beër-Ora, worden dan die jonge kerels gehard. De semi-militaire opleiding heeft een tweeledig doel: de jongens worden geoefende soldaten, die capabel zijn om huis en haard te verdedigen, en ten tweede ondergaan zij een fysieke training die hen in staat stelt ontberingen te doorstaan. De tijd die zij in het opleidingskamp en later op de landbouwnederzettingen doorbrengen, geldt als militaire diensttijd.

Via de Strijdende Pioniersjeugd zijn we dan vanzelf aanbeland bij een uniek maatschappelijk verschijnsel, namelijk dat van de kibboets en de moshav. Beide zijn vormen van coöperatie in Israëls

Tekst en foto Frits Schils

agrarische sector. De moshav (meervoud: moshavim) is een nederzetting waar uitsluitend landbouw wordt bedreven. Israël telt er ruim 400.
Zij zijn verspreid over het hele land. Op de moshav leidt iedere boer met zijn familieleden zijn eigen leven. Hij ontgint en bewerkt er een stuk land dat het Joodse Nationale Fonds hem in bruikleen afdraagt. De landbouwer schakelt zijn familieleden in het werk op het land in. Hij mag geen huurkrachten aantrekken. In- en verkoop op de moshavim geschieden op coöperatieve basis. Evenals trouwens in de kibboets. die zich van de moshav vooral dáárdoor onderscheidt, dat zij a) groter van omvang is, b) een nog collectiever kraraktér draagt en c) doorgaans ook enkele vormen van industrie ontwikkelt, is onderlinge samenwerking van de moshavleden een eerste vereiste, een absoluut grondprincipe.

Het aantal kibboetsiem (meervoud van kibboets) bedraagt nu ongeveer 260. De eerste ontstond in 1920 bij Ein-Harod in het dal van Jezreel, 20 kilometer ten zuidwesten van het Meer van Galilea. De eerste nederzettingen van dit soort werden gesticht door jonge mensen, doorgaans immigranten, die bij hun komst naar het Beloofde Land eigenlijk maar dat ene, grote doel voor ogen hadden: een nieuwe maatschappij te creëren, een samenleving die volgens hen gebaseerd diende te zijn op gemeenschappelijk werk en gelijkheid onder de leden. Dit voorbeeld vond weldra in brede kring navolging.

Door het hele land gingen de pioniers aan het werk. Overal ontstonden kibboetsiem, tot in de verste uithoeken van het land. Een dikwijls terugkerende tegenslag waren aanvallen van vijandige buren op de geïsoleerde nederzettingen in de randgebieden. Dit chronische gevaar leidde ertoe, dat tal van kibboetsiem gaandeweg het uiterlijk van een vesting aannamen, en het was dan ook geen toeval, dat — toen de staat Israël werd gesticht — zij de natuurlijke begrenzing van het land vormden.

Op de 260 kibboetsiem woont thans naar schatting ruim 5% van de Israëlische bevolking. Afgaande op dit percentage zou men zich kunnen afvragen, of dit fonomeeen dan toch niet teveel in het licht van de schijnwerpers wordt geplaatst. Het antwoord kan kort zijn: Meer dan eenderde deel van Israëls landbouwproduktie is afkomstig uit de kibboetsiem.

Het ontegenzeggelijk meest markante verschijnsel met betrekking tot de leefwijze in de kibboets is, dat terwijl elders in de Israëlische samenleving het leven steeds „gemakkelijker”, probleemlozer, aangenamer en luxueuzer wordt, de kibboetsleden onverkort en in gestrengheid vasthouden aan hun principes van gelijkheid, van gemeenschappelijke huishouding en collectief bezit van produktiemiddelen.

Het ledental in de kibboetsiem varieert sterk. De getallen lopen uiteen van 100 tot 2000. De nederzetting wordt bestuurd door de algemene vergadering van haar leden, die elkaar driemaal daags op een gemeenschappelijke plaats ontmoeten. Dat gebeurt in de eetzaal. Overigens worden de lopende zaken in de kibboets afgehandeld door een dagelijks bestuur en verscheidene commissies. Deze commissies die uiteraard door de leden worden aangewezen, belasten zich met alle aspecten van het leven.

In de kibboets leidt ieder gezin zijn eigen leven, dat wil zeggen ieder woont apart in een huis, dat wordt toegewezen volgens het aantal jaren van lidmaatschap. Men heeft deze restrictie moeten inbouwen, aangezien het ontwikkelingstempo van de kibboets aanmerkelijk uitstijgt boven dat van de woningbouw.

Kibboetsleden ontvangen voor hun arbeidsprestaties geen loon, geen salaris. Wel wordt er voor hen gezorgd. Hun eten krijgen zij uit de gemeenschappelijke keuken, kleren en schoenen worden versteld, gewassen en gestreken. Er zijn kappers, huisschilders, timmerlieden, electriciens en loodgieters. Alle diensten zijn vrij. Zelfs schoonheidssalons ontbreken niet.

Als lid van de Histradoet, Israëls grootste vakbond, worden mannen en vrouwen in de kibboetsiem automatisch behandeld door het ziekenfonds van de organisatie. In de meeste van de 260 collectieve nederzettingen zijn derhalve ook een dokter, verpleegsters en een kliniek gestationeerd. Verder zijn er kindercréches, fröbelscholen, een lagere school, een bibliotheek, soms ook wel een bioscoop en bestaat bovendien nog de mogelijkheid om zich door middel van cursussen in allerlei richtingen te bekwamen.

Ayelet Hashahar

Een van de grootste en modernste kibboetsiem is Ayelet Hashahar (De Morgenstond), twintig kilometer noordelijk van het meer van Galilea aan de westelijke flank van de Hoogvlakte van Golan. Immigranten uit Rusland begonnen met het karwei. Dat was in de zomer van 1915. Wat toen een troosteloze, droge vlakte was, is nu een modelbedrijf, een van de meest vruchtbare agrarische nederzettingen, die er zich met trots op kan beroepen, vandaag de dag Israëls grootste leverancier van citrusvruchten te zijn. Tijdens de onafhankelijkheidsoorlog in 1948 werd de kibboets Ayelet Hashahar bij herhaling aangevallen door de Syrische luchtmacht. Een stille getuige van deze rumoerige episode zijn de wrakstukken van een Syrische jager, die tussen het loof van groene bomen uit de vettige kleigrond steken.

De Israeli's in Ayelet Hashahar lieten de overblijfselen van het neergehaalde toestel liggen. Zij deden het bij wijze van herinnering aan die steeds terugkerende luchtaanvallen, ten gevolge waarvan zo veel kibboetsleden het leven lieten.
„Veel te veel”, meent Sara, de in 1939 uit Rotterdam weggevluchte receptioniste aan de balie van het moderne gastenverblijf, dat de kibboets Ayelet Hashahar bepaald geen windeieren legt. Het is een van de 16 kibboetsiem die dit hebben ingezien en er ook naar handelden.
De toeristen zijn er van hun kant dankbaar voor.

druit
informatie voor jongeren

Don Kiesjot

Vandaag staat het hele gebeuren in Don Kiesjot in het teken van een aktie t.b.v. het Medisch Comité Vietnam. De openingstijden zijn van drie tot zes en van acht tot twaalf. De hele opbrengst van de entreegelden, de tombola en andere inkomsten gaat naar het Medisch Comité. De aktie is tot stand gekomen met financiële medewerking van de stichting buitengewone produkties. In de middag en in de avond zullen veel films vertoond worden, o.a. „Vietnam the other War", „The Night of the Dragon". Verder nog wat films van het ANJV. Nieuw en tevens een primeur voor Nederland is filmmateriaal uit Duitsland met een speeltijd van 3 uur. In Wal 3 is 'n tentoonstelling ingericht van het ANJV, die mogelijk enkele dagen blijft. Tussen de bedrijven door wordt een tombola gehouden. Om zoveel mogelijk belangstelling te krijgen (hoe hoger de opbrengst hoe beter) is ook amusement ingelast.

's Middags zal de popgroep Pat Cool belangeloos optreden, 's avonds draait een lachfilm van de Marx Brothers, Night in Casablanca. Tevens wordt er gewerkt aan de fabricage van eigen affiches en stickers. De entreeprijzen zijn voor de middaguren een gulden en voor de avonduren twee gulden, maar elke bedag wat meer betaald wordt is welkom. Terug in Don Kiesjot: **Long Tall Ernie and the Shakers** op zaterdag 27 januari. Vandaag start de voorverkoop.

Kleintje Kunst (2)

De Stichting buitengewone produkties organiseert op zondagmiddag 28 januari in de grote zaal van de stadsschouwburg in Sittard voor de tweede keer Kleintje Kunst. Kleintje Kunst was vorig jaar een overdonderend succes. De zaal was helemaal uitverkocht, de artiesten waren je van het. En omdat de organisatoren ook dit jaar een uitverkochte zaal verwachten, besteden we deze week uitgebreid aandacht aan dit festival. Voor de pauze treden achtereenvolgens op:

Szmulewicz

een Amsterdamse cabaretier die momenteel veel succes heeft met zijn solo cabaret „ooooverheerlijke Szmulewicz salade..."

't Kliekske

wegens succes op Kleintje Kunst I geprolongeerd, echte Belgische volksdansmuziek, werden erg bekend vanwege een toernee met een huifkar door 't Belgische land.

De Kadullen

deze ook uit België afkomstige muziekgroep brengt een zo breed mogelijke interpretatie van de volksmuziek. De Kadullen en 't Kliekske behoren tot de meest gevraagde groepen uit België.

Jan de Wilde

is een van Belgisch populairste artiest. Hij zingt voornamelijk oude ballades en wordt daarbij begeleid door zijn vrouw Lieve van Steenberghe.

Het programma voor de pauze is nog niet kompleet. Let daarom op komende krantenpublikaties. Na de pauze, één uur het beste uit de

Funhouse revue

De organisatie van dit mini-kleinkunstfestival vindt het een eer deze vroege komst van Funhouse Revue naar Limburg, aan te kunnen kondigen. Funhouse Revue heeft sinds de première, in september in het Shaffy-theater te Amsterdam, avond aan avond een volle bak. Funhouse Revue is een bonte show met echte revue, glitter en lichtjes, daverende orkesten, horden danseressen met veren en een heimwee naar de oude show. De perskritieken waren unaniem vol lof. Rob van Houten, in een glansrol, bijgestaan door Rob Krot, Feike Bosma, Cor Beurskens, Jan Goes, Marijke Jaburg, Bert van der Bijl, Margit de Vries, Annelies Balhan, Barry Stevens, en Sjaak van der Leden. De regie is in handen van Leen Jongewaard. De aanvang van dit uniek gebeuren is drie uur, entree: voorverkoop f 5,- en op de dag zelf f 6.- (alle rangen) CJP-houders genieten reduktie. Telefonische inlichtingen: 04490 (2041-6298-5385).

J.A.H.

heeft voor zowel jongeren als ouderen op de maandag-, woensdag- en donderdagavonden een apart programma. Zo is er op de maandagavonden voor de ouderen sensitivity-training en voor de jongeren kreatief spel o.l.v. Albin kan er gedramatiseerd of toneelgespeeld worden. Voor de donderdagavond staat er voor de ouderen handvaardigheid, zelf fotograferen, techniek en publiciteit op het programma. Op dezelfde avond kunnen de jongeren de kneepjes van de zelfverdediging leren. De cursusleider verzekerde ons, dat er zeker niet alleen aan zelfverdediging op deze avonden gedaan wordt, maar dat er ook kritisch bekeken zal worden of, het gebruik van geweld wel altijd de beste oplossing is. Op de woensdagavonden is men op de akomodasie van plan een nieuwe groep te formeren. Er wordt gedacht aan een make-up cursus voor jonge (huis)vrouwen. Het ligt in de bedoeling op de donderdagavonden weer te gaan zeefdrukken. Je kunt je hiervoor persoonlijk opgeven bij Wim van Dorp. Denk er wel aan dat de kursussen alleen bij voldoende interesse van start gaan.

Inpoet

Voor de eerste keer in 73 is er weer Walk-In in In-Poet, het vormingscentrum voor jong volwassenen in de Klompstraat 22 te Heerlen. Een werkgroep organiseerde voor deze keer een Rommelmarkt, waarop kleiwerk en vele andere eksclusieve snufjes op het gebied van aanvaardbare toestanden. Het bar(retje) is open, er is gezellige achtergrondmuziek, zodat Inpoet voor een tijdsduur van vier uur een avontuurlijk, handelend markthuis is. Je mag best eigen spulletjes meebrengen, die je op de rommelmarkt aan de man kunt (proberen) te brengen. In de Zweetkamer zijn voldoende mogelijkheden om een diskussie te beginnen over prijsverhogingen, Vietnampolitiek, je eigen plaats in deze maatschappij... De Walk-In start om twee uur en tegen zessen moet het „fini" zijn, omdat men dan alles klaar moet maken voor de

Cineclub

met deze keer een western.

De film, een oudere Amerikaanse Western, is, ondanks zijn filmhistorische waarde, ver van een museumstuk. Het is in wezen een sociaal-psychologisch drama. De spanning wordt niet aan het geweld maar aan de totaliteit van de handelingen ontleend. In deze (ont)-spannende film is Cary Cooper de hoofdfiguur. Aanvang 8 uur precies, entree twee gulden.

Yoga

Het jongerencentrum de „Boerderij" in Geleen start op 1 februari een 20 weken durende yoga cursus. Deze cursus staat o.l.v. dhr. Danset die veel ervaring heeft in het geven van dergelijke cursussen. Onlangs heeft hij in de Boerderij een proefles gegeven, waar zoveel belangstelling voor was, dat de staf besloten heeft de komende tijd een cursus in het centrum te laten plaatsvinden. Voor de onwetenden onder jullie: Yoga is een praktische beoefening van de oosterse godsdiensten. Het doel ervan is een bevrijding van de geest. Door concentratie kan men in een hogere bewustzijntoestand komen en zo een wijdere blik over de wereld en de eigen persoon krijgen. Er zijn acht graden van bewustheidsvormingen in de yoga, in de laatste komt men toe aan de volledige concentratie en de inkeer tot zichzelf. De eerste graad oefent zich in het goede gedrag, het eerlijk zijn, het niet vernielen e.d. Heb je belangstelling voor deze cursus dan kun je je zowel schriftelijk als telefonisch opgeven (04494-5771). Nog even dit, de cursus is op de donderdagavond van half negen tot half tien. De kosten zijn nog niet bekend maar zullen beslist niet hoog zijn. Je kunt je t.m. 24 januari opgeven.

Zand in je badpak

is het vijfde programma van de Amsterdamse cabaretgroep Don Quishocking, waar zij onlangs mee in première zijn gegaan. Don Quishocking heeft in 1968 bekendheid gekregen door het studenten-cabaretfestival in Delft te winnen. Dit was voor hun reden genoeg om het amateurcabaret vaarwel te zeggen en een professionele cabaretgroep te vormen. Traden zij in den beginnen van hun bestaan vooral op in het zuiden van ons land met name in Eindhoven, later weken zij uit naar Amsterdam waar zij hun uiteindelijke stijl vonden. De vier man en een vrouw sterke cabaretgroep vertonen cabaret dat intelligent is en voor een belangrijk deel doordrenkt is met zwarte humor. Juist het presenteren van op zich zelf afschuwelijke zaken in opgewekte liedjes en daarmee jongleren op de rand van zin of weerzin bij het publiek vormen de sterkste kant van Don Quishocking. Aldus het orgaan van de Heerlense schouwburg. In 1970 traden zij voor het eerst voor televisie op met hun programma „Waar het valt daar legt het". Dit programma leverde hun „de zilveren trap" op. Dit alles leverde hun zoveel faam dat zij uitgenodigd werden, om afgelopen jaar het boekenbal in Amsterdam met hun galgenhumor op te komen luisteren. Voor de Duitse t.v. was dit weer reden genoeg om hun uit te nodigen aan een programma over „het hedendaagse cabaret in Nederland" mee te werken. Mocht je nu nog niet van het kunnen van deze groep overtuigd zijn dan kunnen we je alleen maar aanraden om donderdagavond 25 januari ijlings naar de Heerlense tempel der muze te snellen om het grote gebeuren voor, pakweg zes gulden gade te slaan.

Ahisma

Dit jongerencentrum in de Bleyerheidestraat 125 Kerkrade, houdt komende dinsdag, 23 januari, een disko speciaal over „The Rolling Stones". Geen „hele" avond muziek van de Stones, maar een uurtje muziek over hun hele repertoire, met bovendien de film van een life-optreden van de Stones in Hyde Park in Londen. Het concert in Hyde Park was de terugkeer van de Stones, na twee jaar afwezigheid. Een half miljoen mensen kwamen samen, om te kijken en te luisteren. Er was een totale stilte toen Mick Jagger een gedicht opdroeg aan Brian Jones, die drie dagen tevoren gestorven was. Voor de oprechte Rollingstone fan is deze avond een „must". Volgende week, zaterdagmiddag, weer een serie tekenfilms voor jong en oud. De vorige keer (voor kerstmis) was een geweldig succes, zodat de staf een herhaling op zijn plaats vindt. Entree: een gulden. Aanvang twee uur.

Dit was het dan weer, voor deze keer Prettig week-end en tot volgende keer.

VRIJUIT 2

Romans, nieuw en herdrukt

BOEK

Lieve, lieve Doenja.

Deze roman van de Duitse schrijver Claus Jergen Frank heeft als ondertitel „Weerzien in Siberië. Het verhaal speelt zich af in Rusland. Een 15-jarig danseresje treedt voor het eerst op in Moskou. De gelijkenis van de jonge ballerina met zijn vroegere geliefde is voor de ex-krijgsgevangenen Peter Kirchberg, die de balletvoorstelling bezoekt, aanleiding in het verleden te duiken. De ballerina blijkt inderdaad de schakel te zijn die uiteindelijk tot een hereniging van Doenja en Peter leidt. Het boek dat zeer onderhoudend is geschreven kost f 19,90 en is verschenen bij de Zuidhollandse Uitgeversmaatschappij N.V. in Den Haag. Voor de vertaling in het Nederlands zorgde Julie Voorhoeve-Teusse.

Humor

Gekke verhaaltjes die verteld worden aan de hand van turbulente geestige tekeningen waarom je, ook al is dit soms met een bitter nasmaakje, kunt grinniken, vormen de inhoud van twee nieuwe Mad-pockets. In „Mad's Don Martin Bakt ze bruin" en Mad's Don Martin heeft succes" wordt maatschappijkritiek in een luchtig jasje gestoken maar intussen krijgt de lezer toch ingepeperd dat er heel wat mis is met onze aardbol. Vooral de menselijke zwakheden zijn voor Don Martin een onuitputtelijke bron voor op Amerikaanse leest geschoeide humor van het soort „lachen of ik schiet. De twee boekjes zijn een uitgave van Classies Lektuur in Naarden. (f 3,25 per deel).

Drijfzand

De titel van het boek doet al vermoeden dat zich afschuwelijke drama's afspelen in het bijna 400 pagina's tellende boek van Victoria Holt. In Drijfzand gebeuren deze drama's tegen de achtergrond van romantiek. De mysterieuze verdwijning van haar zuster is voor de jonge weduwe Caroline Verlaine, de hoofdfiguur in Drijfzand, haar intrek te nemen in een landgoed in het Engelse graafschap Kent. Hier raakt Caroline verweven in een familietragedie. Uiteindelijk loopt alles toch nog goed: Caroline ontdekt op welke dramatische wijze haar zusje verdwenen is terwijl ze zelf ternauwernood aan het zelfde lot weet te ontsnappen. Het verhaal, in de trant van vervolgromans in damestijdschriften, heeft natuurlijk een happy-end. Het boek werd door G. J. van Nimwegen uit het Engels vertaald, en verscheen bij uitgeverij van Hoekma & Warendorf in Bussum f 17,90.

De Nikkers

In de Salamanderreeks (Uitgeverij Querido 3,50 gulden) is een bijzonder sterke roman van de hand van de bekende publicist Piet van Aken verschenen. De Nikkers kan gezien worden als een ernstige aanklacht tegen de nog steeds bestaande vormen van kolonialisme en rassendiscriminatie. Hoofdpersoon is een blanke die weinig op heeft met de mensen van Kongo en hen op alle mogelijke manieren uitbuit. Een sterk geschreven roman met een serie actuele vraagstukken.

Herdruk na advertentie

De dichter C. J. Kelk schreef een dertigtal jaren geleden een Hollandse familieroman „Judaspenningen en pauweveren". Het boek oogstte een literaire waardering. De stijl was verzorgd, maar soms, bij het doen van beschrijvingen waarvoor de auteur enige studie had gemaakt, stootte men op wijdlopigheden die het verhaal dreigden af te remmen. Door zijn filmische compositie, konden de wederwaardigheden van twee families toch binnen het raam van een normaal boekwerk worden gehouden. Schrijvende Hollandse dames zouden het gegeven amper met een trilogie hebben afgekund. Kelk beschreef de toestanden tussen 1835 en 1935 ook als van heel nabij gezien. Dat hield het boek lange tijd fris. Toen het echter eenmaal de officiële literatuur gehaald had werd het beschouwd als een plechtstatig werkstuk, nog weleens geschikt voor studiedoeleinden. Dit hinderde de schrijver en hij bood het boek via een advertentie „Welke uitgever wil mijn roman Judaspenningen en pauweveren, heruitgeven?" publiekelijk te koop aan. U.M. „Westfriesland" te Hoorn heeft blijkbaar op die advertentie gereflecteerd. 'n Ongewone daad van een schrijver, maar gezien het resultaat, een goed verzorgde „vijfde druk" van zijn roman die deze herdruk uitgave ruimschoots verdient, toch zo gek nog niet. Prijs f 10,90 19.. blz.

HAIMON

J. Geils Band, John Cale en Terry Riley

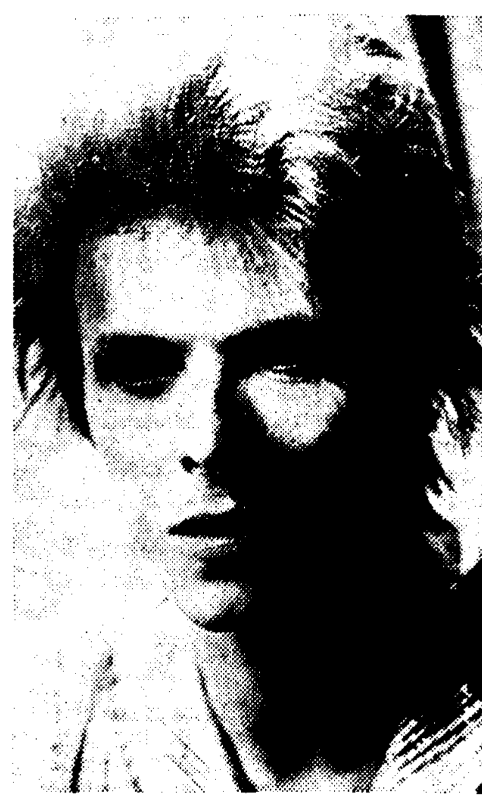
POP

We zitten reeds heel blij in 1973 terwijl het werk uit 1972 nog om vervuiling roept. De periode voor kerstmis leverde heel wat platen op; waaronder verschillende die zeer de moeite waard zijn. Een van de meest bewogen opnamen uit 1972 is de elpee „Live-Full House" (Atlantic) van de **J. Geils Band**. Een schijf waar ik slechts over kan juichen en soms overvalt me zelfs het gevoel dat deze plaat alleen voor mij gemaakt is, net als een maatpak. Acht nummers in de onvervalste R en B danszalen stijlen en dat wil zoveel zegg enals hecht doorwrochte maar tevens vreselijk emotionele muziek waar je vooral niet bij moet blijven stil zitten. De versterker helemaal opendraaien, ademen en bewegen; laat de energie door je lichaam stromen en de tranen uit je ogen rollen. Wanneer Magic Dick bijv. piepend, gierend en huilend aan een waanzinnige solo begint. Dit is de beste harmonikaman die ik ooit hoorde, een Little Sony (zie „New King of the Blues Harmonika"-Enterprise) in het kwadraat en op „Full House" drijft Dick zichzelf tot eenzame hoogten op. De andere hoeksteen van de J. Geils Band is zanger Peter Wolf, een festival schreeuwer, die zelfs in de meer rustige nummers de woorden aangebrand en hoekig uit zijn keel stort. Wat een zanger: luister naar de prijsnummers „Looking For a Love' en „Hard Drivin" Man". Een man ook die met humor en spanning nummers kan volpraten (zie „Serves You Right To Suffer") en zodoende voor de band de gelegenheid schept om eens louter voor plezier wat improvisatie door de luidsprekers te jagen. Gitarist J. Geils is duidelijk een man die bijtende, harde drijvende licks weggeeft, een genie van het korte krachtige gitaarwerk maar in lange soloos boet hij veel aan kracht in. Gelukkig onderneemt hij zo'n barre tocht hier niet, voornamelijk omdat Magic Dick deze karweitjes voor zijn rekening neemt, Drums, bas piano en orgel treden minder op de voorgrond; ook hier weer sprankelende korte partijen maar wanneer het geniale werk opdoemt jagen Wolf of Dick hen knallend terug in de positie waar ze thuishoren: stampend en driftig achtergrondwerk. „Full House" is (na lang piekeren en vergelijken) de meest emotionele elpee sinds het historische optreden in 1967 van Little Richard in de Hollywoodse „Okeh Club", samengevat op het album „Cast A Long Shadow" (Epic). Eigenlijk mag je „Full House" dan ook niet missen want spoedig zal dit album een dokument zijn.

Het laatste werkstuk van John Cale (vroeger lid van Velvet Underground) en Terry Riley was een coproduktie „Church of Antrax" (CBS). Beiden hebben nu een nieuwe solo-elpee gemaakt: **„The Academy in Peril" (Reprise)** van John Cale en **„Happy Ending" (Warner Bros)** van Terry Riley. Beide elpees hebben veel gemeen. Ze bewandelen de kronkelende weg die loopt tussen pop en klassiek, alle nummers vormen één verhaal; beide even boeiend, piekerend en diepgravend. Beide bevatten ook een soort muziek waar je als luisteraar heel wat konsentratie en inspanning voor moet opbrengen om tot de kern van de muziek door te dringen. Daarna oefenen beide platen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit en kun je hen moeilijk voorbij lopen.

Als recensent voel ik me ook een beetje verdrietig omdat ik weet dat noch „Happy Ending' noch „The Academy in Peril" een kassukses zullen worden. Maar om met deze laatste te beginnen. De plaat zit in een schitterende hoes, ontworpen door kunstenaar Andy Warhol. Kleine foto's van Cale's gezicht worden afgedekt door een karton met doorkijkluikjes die dezelfde grootte hebben als de foto. Aan de achterzijde dezelfde afbeeldingen maar nu in de luikjes gevat. Het meest opvallende in Cale's muziek is de beweeglijkheid, de kracht en de tederheid. In de „Philosopher" ontmoeten we een stampende, bijna monotone slide-gitaar die als basis dient voor orgel, trompet en viola die soms aarzelend soms krachtig naar een eigen levensruimte zoeken.

Het tweede nummer, „Brahms", opent met een donkere, bijna dreigende piano die later minder heersend wordt en soms ontroerende fragmenten produceert (zoiets als Wenen rond middernacht). De volgorde van de andere nummers kan onderling verwisseld worden want Cale geeft geen oplossing uit de omarming van de emoties. We horen een broze liefdesverklaring afgezet tegen de bedreigend emotieloze stem van een filmregisseur die vermoedelijk bezig is met zijn 35ste t.v.-film.

David Bowie de meest bekende representant van de nichtenrock.

Opnieuw een warme piano die soms waaghalzerig doortastend is („The Academy in Peril"), een melancholiek hunkeren naar de dagen van weleer („Days of Steam"), een dreigende eenzaamheid („The Balance") en een droevig tropische weeklacht („King Harry"). Twee nummers worden prachtig opgeluisterd door het Royal Philharmonic orch. Maar er is natuurlijk veel meer dan je ooit kan optekenen terwijl ook iedereen het weer even anders zal beleven. „Happy Ending" bevat 2 stukken muziek van 18½ minuut: „Journey from a death of a friend" en „Happy Ending"; geschreven voor de film „Les Yeux Fermés".

Riley speelt orgel, piano, clavecimbel en sopraansax. Riley's lange werkstukken boeien werkelijk, bieden spanning en een verloop dat gemakkelijk te volgen is. Alleen werkt de muziek soms verdovend: je voelt je opgenomen en weggezonken. Misschien is dit echter wel een groot kompliment. Nergens werkt Riley afstotend of agressief, zelfs niet aan het slotstuk van „Death of a Friend" waar je wordt ondergedompeld in een bezeten stoten tegen een werkelijkheid die steeds bedreigender naderbij komt. „Happy Ending" is levendiger, meer vooruittredend en met een zacht gevoel van geluk blijf je tenslotte achter.

Het geniale van Riley, je tweemaal door een grote lap muziek heen trekken en tenslotte achterlaten met een nieuw gevoel, kan ik niet (vermoedelijk nooit) op papier zetten. Beide elpees behoren tot de beste van 1972; laat dit een aanmoediging zijn om ze te beluisteren. Volgende week nieuw 1972-elpees, o.a. „Clear Spot" van Captain Beefheart, en hopelijk een lijstje van de beste elpees van 1972. Tot slot op verzoek van verschillende lezers een foto van een mooie jongen David Bowie een van de leiders van de steeds hevig losbarstende nichtenrock.

JEFF EYMAEL

R 12 TS: diverse verbeteringen

AUTO

Sinds deze week is de Renaultfamilie weer een telg rijker: de R 12 TS. Het is in feite een sterk verbeterde versie van de gewone 12. De verbeteringen zijn: een acht pk sterkere motor waardoor een betere acceleratie en een iets hogere topsnelheid (tegen de 150 km/u), toepassing van vliegtuigstoelen die ook in de A 310 Alpine standaard zijn, een compleet dashbord met klok en toerenteller, rembekrachtiging, wat meer chroom aan de buitenkant en twee jodiumvérstralers.

De prijs zou je kunnen zien als tamelijk hoog, maar wat heet tegenwoordig nog duur, in auto's? De 12 TS gaat voorlopig f 10.492,— kosten. De verbeteringen kosten dus ongeveer 900 gulden meer vergeleken bij de prijs van de 12TL, in dit type tot nu toe het meest verkochte 12-model. Gezien het feit dat autokopers geneigd zijn een voorkeur te vertonen voor de duurste (en dus compleetste) versie van een auto, is er wel een goede markt te verwachten voor de R 12 TS. De R 16 l kost maar 500 gulden meer dan deze wagen, maar dat soort verhoudingen zie je in de Renault-prijscourant wel meer. Overigens: de 12 is de meest verkochte Renault in Frankrijk. Critici van de vijfde deur wijzen erop, dat dit het enige model van het staatsbedrijf is met een conventionele, dus gewoon vierdeurs carrosserie; kennelijk is het publiek niet zó happig op de vijfde deur, althans in Frankrijk, dan je zou verwachten.

Concurrenten voor de R 12 TS (in vergelijkbare uitvoeringen) zijn o.a.: Citroën GS 1220, BLMC 1300 GT, Capri 1300 L, Mazda 616 S. Vergelijkbaar is ook de Simca 1100 S.

Vorige week waren we in de gelegenheid, op Corsica een proefrit te maken met de verbeterde R 12. Topsnelheid was niet te meten, als gevolg van het feit dat het uitgezette traject geen meter rechte weg vertoonde over het overigens adembenemend fraaie en met een uitstekend klimaat begunstigde eiland. De remmen daarentegen, benevens acceleratie en benzineverbruik waren uitstekend te meten. Vooral in de tweede en derde versnelling en bij een hoog toerental is de R 12 TS een opmerkelijke auto. Aanvankelijk heb je het gevoel dat het stuur wat zwaar is ,maar het licht opvoeren van de bandenspanning doet daar heel wat aan. Snel gereden trajecten vergen veel schakelen tussen twee en drie, maar de remmen zijn zeer betrouwbaar, en blijven ook bij veelvuldig gebruik zeer efficiënt, het stuur is dank zij de meesturende achteras heel precies. De nieuwe motor doet het typische karakter van de voorwielaandrijver alle eer aan en het is een waar, zij het vermoeiend, genoegen om de wagen zeer scherp over een zeer bochtig traject te sturen. Het voertuig is overigens niet hinderlijk lawaaierig.

Bij dat al was het benzineverbruik verrassend gunstig: een vrijwel geheel in de onderste versnellingen gereden traject van 174 km kostte slechts 10.2 liter benzine, 1 op 9.9 dus.

De Renault 12TS in een typisch Corsicaanse omgeving.

Bumperschokdemper

Het Westduitse concern Fichtel und Sachs in Schweinfurt heeft in samenwerking met enkele automobielfabrieken een zogenaamde bumperschokdemper ontwikkeld, waarmee uitgebreide proeven werden genomen in veiligheidsauto's. Eén en ander heeft tot gevolg gehad dat Volvo en Saab deze bumperschokdempers thans in serie inbouwen in hun auto's, bestemd voor de Verenigde Staten.

Het produkt voldoet volledig aan de voorschriften, die sinds 1 september in de VS gelden: de bumper van een auto dient aan de voorkant een schok te kunnen opvangen van 8 km/uur en aan de achterkant van 4 km/uur en vitale onderdelen, zoals verlichting en knipperlichten mogen in dergelijke gevallen niet onklaar raken. Na de botsing komt de hydraulische demper in zijn uitgangsstand terug en kan dan opnieuw schokken opvangen.

Sachs heeft vorig jaar 50.000 auto's op hun schokdempers onderzocht. Het resultaat was dat een op de drie wagens een defect vertoonde.

Volgens hem gaat een schokdemper gemiddeld 70.000 km mee. Is hij defect geraakt, dan dient hij te worden vervangen. (De goedkoopste schokdemper kost circa f 25,—, de duurste f 75,—, terwijl de nieuwe bumperschokdemper circa 20 procent duurder zal zijn).

Speciale SAAB voor de export

Vanaf 1 februari is in ons land van de luxe Saab 99 L een eenvoudiger uitvoering te verkrijgen, speciaal ontworpen voor enkele exportmarkten.

Het eenvoudige model, Saab 99X7, wordt geleverd met de bekende 1,85 motor. De veranderingen: o.m. een eenvoudiger dashboard, in plaats van tapijt rubbermatten op de vloer.

De schokabsorberende bumpers zijn vervangen door roestvrijstalen bumpers. In het eenvoudige model kopen men verder voorstoelen van het model 96V4. De algehele veiligheid van de wagen is dezelfde gebleven, zo verklaart de fabriek.

De prijs van de eenvoudige Saab is vastgesteld op f 13.990,—, inclusief 16 procent btw, dit is f 2.000,— minder dan de Saab 99 L.

Middenschool stap dichterbij (I)

KORTOM ONDERWYS

In de lagere school zitten alle kinderen nog bijeen: rijk en arm, slim en dom, jongen en meisje. Maar dan ineens, als ze 11 of 12 zijn, moeten ze uiteen. Ze hebben te kiezen tussen gymnasium, atheneum, havo, mavo, lavo, lts, huishoudschool, leao, landbouw- en detalhandelsschool. Welgeteld tien verschillende schoolsoorten bevelen hun onderwijskunstige diensten beleefd bij ouders en kinderen aan. En maken hen met dat aanbod vaak tureluurs. Geen zinnig mens beweert nog dat die opdeling van onze jongens en meisjes over tien schoolsoorten moet blijven. Integendeel, alom piekert men ijverig over wat al „middenschool" genoemd wordt, een onderwijsvorm die de lieve jeugd na de lagere school nog een tijdje bijeen houdt. De voordelen daarvan springen in het oog.

— Jongens en meisjes hoeven niet al op 12-, maar pas op ongeveer 16-jarige leeftijd voor een beroepsopleiding te kiezen. Dat geeft een welkome adempauze, want wie weet al na de lagere school wat hij wil worden?

— Jongens en meisjes worden niet vroegtijdig gescheiden, zoals nu nog gebeurt met de kinderen die naar de huishoudschool gaan of naar de lts. Vorig jaar zaten op die scholen 162.000 jongens en 119.000 meisjes. De opvoedkundige voordelen van een „gemengde" school hoeven niet eens meer opgesomd te worden.

— Sociaal gezien is het beter om kinderen zo lang mogelijk bijeen te houden, omdat ze dan meer kans hebben elkaar ook later — in hun beroepsleven en in alle mogelijke andere maatschappelijke contacten — nog te verstaan. Een vroegtijdige ontwikkeling langs gescheiden banen, zoals in het huidige onderwijssysteem versterkt de milieuverschillen nodeloos.

„De periode van strijd om de middelschool is voorbij. De fase van de discussie wordt nu gevolgd door de fase van de opbouw". (Prof. dr. L. van Gelder, groot voorvechter van de middenschool). De fase van de opbouw: sommigen hebben revolutionaire ideeën (gehad) over de opbouw van de middenschool, maar de meesten zijn intussen tot de conclusie gekomen dat zo iets alleen maar geleidelijk kan. Onderwijs is een zaak van mensen, van veel mensen zelfs, en het kan dus niet sneller veranderd worden dan die mensen kunnen bijbenen: stap voor stap dus.

Een zeer belangrijke stap wordt op 1 augustus 1973 gezet. Dan wordt het lagere beroepsonderwijs (lbo) over de hele lijn vierjarig gemaakt. Sommige lagere beroepsscholen (landbouwscholen en detailhandelsscholen) kennen al vier leerjaren, andere (huishoudscholen) zijn nog driejarig en ten slotte zijn er (leao's en lts'en) die deels drie- en deels vierjarig zijn. Door de cursusduur van alle vijf soorten lbo gelijk te trekken ontstaat de mogelijkheid om deze scholen als het ware onder één noemer te brengen: hun eerste twee leerjaren worden grotendeels aan elkaar gelijk gemaakt, zodat en leerling daarna van de ene naar een andere school kan overstappen. De ophanden zijnde maatregel bevat bovendien nog een „handvat" om beroepsonderwijs en algemeen vormend onderwijs (atheneum, gymnasium, havo, mavo) dichter bijeen te brengen. Er is namelijk een nieuw vak gecreëerd, „algemene technieken", dat zowel het technische als het algemene onderwijs in zich verenigt. De naam zegt het al. Als zodanig kan dit vak een soort startblok worden voor de laatste sprint naar de middenschool.

(wordt vervolgd)

ons heerlijk limburgs bijgeloof

door theo pasing

EEN vioolspelende bultenaar uit Aken was naar de kermis in Vaals geweest om er muziek te maken. Op die manier voorzag hij in zijn levensonderhoud. De goede man had het niet breed en zijn uiterlijk droeg er niet toe bij, dat de mensen al te vriendelijk tegenover hem waren. De bult op zijn rug was er al vaker oorzaak van geweest, dat hij met minder geld dan normaal naar huis was teruggekeerd.

De kermisgasten in Vaals waren de brave borst goedgezind geweest. Hij had op een fijn plekje muziek mogen maken en de inwoners waren goedgeefs geweest, die avond. Vermoeid ging hij op weg naar huis. Hij moest een donker bos passeren. Nauwelijks had hij er de eerste schreden gedaan of hij bleef verschrikt staan. Op een open plek in het bos danste een groot aantal vrouwen. De bultenaar bleef niet lang onontdekt. Hij moest en zou muziek maken voor de vrouwen.

De man speelde tot hij erbij neer viel. En telkens als hij erbij neergevallen was, werd hij door de dansende vrouwen weer vriendelijk op zijn wankele benen gezet. Ongeveer een uur had de bultenaar onafgebroken gespeeld. Een van de dames beduidde dat hij zijn spel kon afbreken en overhandigde hem een flinke som geld. Zoveel had de goede man nog nooit op één hoop gezien. Hij wilde juist uitvoerig bedanken toen de torenklok één keer sloeg. Ineens waren de vriendelijke dames verdwenen.

De bultenaar zette het op een hollen. Dat moest zijn vrouw zo vlug mogelijk weten. Thuisgekomen kon hij nauwelijks spreken. Zo hijgde hij. Zijn vrouw sloeg verschrikt de handen ineen toen zij de hoop geld zag. Zoveel had haar man nog nooit op een kermis verdiend. De bultenaar — ook niet achterlijk — besefte onmiddellijk, dat er in het bos tussen Vaals en Aken veel geld te verdienen viel. De volgende avond liet hij de kermis de kermis en trok tegen middernacht het bos in.

Klokslag twaalf waren de dames er weer. En sprongen en dansten. Onuitgenodigd begon de bultenaar op zijn viool te spelen. Zeer tot genoegen van de dansende dames. Na afloop van het dansuur werd de man opnieuw verblijd met een enorme berg geld.

Toen hij ermee naar huis gezeuld was, zette zijn vrouw nog grotere ogen op dan de vorige nacht. Zij begon haar man een beetje te wantrouwen. Op een kermis kon men onmogelijk een dergelijke rijkdom bijeen spelen, vond zij. Zij durfde haar man achter niet te vragen hoe hij eraan kwam.

De derde nacht was de bultenaar weer present. Hetzelfde tafereel begon. De dames dansten en de bultenaar bespeelde virtuoos zijn viool. Zijn angst was nu helemaal verdwenen. Het gezelschap amuseerde hem en stimuleerde hem zelfs tot het spelen van de mooiste wijsjes. Het uur vloog om. De torenklok in Vaals sloeg één uur. Het feest brak even abrupt af als het begonnen was. De bultenaar borg zijn viool op. Hij had geen belangstelling meer hoe de dames in het niet verdwenen. Hij verlangde zijn zak geld en rekende er half op, dat de beloning weer groter zou zijn dan de vorige nachten. De dames dachten echter niet aan uitbetalen. Zij verdwenen zelfs niet in het donker van de nacht. Verbaasd keek de bultenaar op en begon te trillen op zijn benen. Wat hij nu zag, had hij in het geheel niet verwacht. Een van de dames kwam met een groot mes op hem af. „Ik ben te brutaal geweest", dacht de arme man. „Zij voelen zich uitgebuit". Hij begon te jammeren, liet zijn viool vallen en hief afwerend zijn armen omhoog. „U hoeft mij vanavond niet te betalen. Ik ben al rijkelijk beloond op de vorige avonden. Ik heb gratis gespeeld", kermde hij. De statige dame met het mes trok zich niets van het gejammer van de man aan. Zij liep plechtig voetje voor voetje op de bultenaar toe. De andere dames sloten de kring. Het was doodstil. Alleen het klaaglijk gejammer van de bultenaar klonk in de nacht. „Mijn laatste uur is geslagen", dacht hij. Bedroefd boog hij het hoofd en wachtte op de stoot met het vlijmscherpe mes. Niemand kon hem meer helpen. De bultenaar sloot zijn ogen.

Hij hoorde het ruisen van de rokken. Hij voelde de warme adem van de vrouw in zijn nek. De punt van het mes stak op zijn rug. Hij wilde schreeuwen. Het geluid stierf op zijn lippen. Het mes drong in zijn rug. Een vlammende pijn schoot door zijn lichaam. Toen was het gebeurd. „Ik ben dood", dacht de bultenaar, „het heeft niet veel pijn gedaan". Hij wankelde op zijn benen, maar voordat hij kon vallen, voelde hij hoe een zachte vrouwenhand zijn gebalde rechterhand opende en er een zak geld in stopte. Voorzichtig opende hij zijn ogen. Hij zag de open plek in het bos. Door het maanlicht beschenen. Verder niets. Hij keek naar zijn rechterhand. Er bungelde een zak geld aan, die nog groter was dan de beide vorige keren. „Ik ben niet dood", zei hij zacht, „ik ben niet dood!" Hij gilde het uit en danste door het bos. Met zijn linkerhand voelde hij op zijn rug, waar de punt van het mes had gestoken. De bult was weg. De vrouw had hem eraf gesneden.

Uitzinnig van vreugde danste de man naar huis. Zijn vrouw kreeg bijna een beroerte toen zij hem zag. Haar man was zijn bult kwijt. Hij zou nooit meer nageroepen worden. Zij zoende hem en had nauwelijks aandacht voor het vele geld, dat hij had meegebracht. Beiden waren die nacht zeer gelukkig. De man kon geen rust vinden. Voortdurend liep hij naar de spiegel en bekeek zich er in. Zijn vrouw moest vertellen hoe hij er nu uitzag. En hij vertelde alles over zijn nachtelijke avonturen.

Dit „wonder" deed al spoedig in heel Aken de ronde. Iedereen sprak er over en niemand begreep er iets van. De gehele buurt kwam kijken en bewonderde de gave rug van de bultenaar. De mensen waren blij en een beetje angstig tegelijk. Het verhaal kwam ook een andere bultenaar uit Aken ter ore. Hij had net zoveel last van zijn bult als zijn genezen collega. Het enige verschil was het feit, dat hij geen viool kon spelen. Maar dat kon de pret niet drukken. Vlug ging hij naar een muziekhandelaar en kocht een viool.

Nu had hij geweldige haast. Hij was zo ongelukkig om van zijn bult bevrijd te worden, dat hij zich niet de moeite deed het vioolspelen te leren. Diezelfde avond ging hij tegen middernacht naar het bos en zocht naar de bewuste plek. Toen hij de plaats gevonden had waren de dames al aan het dansen. Bang bleef hij ernaar kijken. Een van de dames keek in zijn richting en hield op met dansen. Zij zweefde op hem toe en vroeg hem om te spelen. Haastig klemde de man de viool onder zijn kin en streek over de snaren. Een vreselijk gekras en gekrijs klonk uit het instrument. De dames grepen naar hun oren. Hun trommelvellen trilden pijnlijk. Dansen was niet meer mogelijk. De bultenaar was zo verdiept in zijn gekras, dat hij niet gemerkt had dat de dames in een dreigende kring om hem heen waren gaan staan. Een van hen deed woedend een stap naar voren en rukte het instrument uit zijn handen.

Opgelucht haalde de bultenaar adem. „Nu gaat het gebeuren", dacht hij blij. En het ging gebeuren, maar niet wat hij gedacht had. Twee dames grepen hem beet en gooiden hem op de grond. Hij viel op zijn rug. Zijn bult deed pijn. Een beetje boos keek de man naar de dames op. „Zo ruw hoeft het ook weer niet", dacht hij, „maar ja!" als ik zo van mijn bult af kom!" Hij ... g goed liggen. De bult zat hem in de weg. Hij zag hoe een van de dames de kring binnentrad en voor hem ging staan. Ze had een groot donker voorwerp in haar handen. Met een beweging bukte zij zich en drukte het plompe voorwerp boven op zijn borst. Daarna was iedereen verdwenen.

De bultenaar schoof onrustig over de grond. Hij voelde de bult op zijn rug nog duidelijk. En het voorwerp op zijn borst begon zwaar te worden. Waar waren die dames toch gebleven? Hij richtte zich op en zag wat zij op zijn borst hadden gelegd. Een nieuwe bult. Nu had hij er een van voren en een van achteren. Beschaamd droop hij af.

DE feitelijke gegevens van dit verhaal zijn ontleend aan een vertelling van Pierre Kemp in zijn „Limburgs Sagenboek". Het maakt duidelijk, dat de heksen ook goede daden kunnen verrichten zonder in conflict te komen met de duivel. Lijnrecht hiertegenover staat de theorie, dat de heks gedwongen was om kwaad te doen, omdat zij anders door de duivel gekweld zou worden. De vertelling van Pierre Kemp duidt dan ook meer op een bijeenkomst van feeën in het bos te Vaals dan op een heksenvergadering.

Het spreekt vanzelf, dat het woord „euthanasie" in de westerse cultuurkring een sterke emotionaliteit oproept na wat in de periode 1933-'45 in het hart van Europa onder de vermomming van dit woord heeft plaatsgegrepen. Daarbij waren drie factoren in het geding: een almachtige staat, die decreteerde in naam van een aan geen controle onderworpen ideologie; deze decreten betroffen groepen, mensen, die hierover werden geraadpleegd noch ingelicht; in geval van dementen en onvolwaardigen gold dit ook de familie. Deze staat had de propagandistische kracht mensen (ook medici) bereid te maken zich tot de uitvoering der decreten te lenen.

Wanneer op dit moment en in dit land over euthanasie wordt gesproken, dan gaat het om individuele mensen, wier recht door de overheid wordt beschermd en wier bestaan door veel medische zorg wordt omringd. Door zo veel zorg en kunde dat de vraag rijst of deze in een aantal gevallen het doel niet voorbij schieten. „Wat is er gaande op het zich wijzigende terrein van de geneeskunde, waar we de vraag dienen te stellen of de geneeskunde een humanitair en gewaardeerd beroep zal blijven, dan wel een nieuwe maar onpersoonlijke wetenschap zal worden die eerder in dienst staat van een verlenging van het leven dan van een vermindering van het menselijk lijden?"

Voorbeelden

Meer en meer wint de gedachte veld, dat ook bij de vraag der euthanasie allereerst en zoveel mogelijk door de patient zelf mag worden gesproken en gehandeld. Ik noem enkele voorbeelden: de ouder, die zijn of haar leven volbracht weet, die beslist nog niet dement is, maar die er wel prijs op stelt bewust afscheid te kunnen nemen van kinderen en omgeving en in dit bewustzijn het leven wil afsluiten. Mag of moet een dergelijke wens worden geëerbiedigd of dient er eerst te worden gewacht tot de persoon in kwestie een volslagen passief wezen is geworden om dan over haar-hem een beslissing door anderen te laten nemen? Wat is menswaardiger en in welk van de beide gevallen wordt aan de stervende meer gelegenheid gegeven, mens te blijven?

Twee partners, zeer aan elkaar verbonden, hebben geleefd in het bewustzijn dat tussen hen de dood (en alleen de dood) eens scheiding zou brengen. Nu komt dit moment. De laatste woorden zijn gezegd, de noodzakelijke regelingen zijn getroffen. Van ieder is nog zoveel mogelijk afscheid genomen. Nu begint het verval. De stervende voelt dit en vraagt hiervoor te mogen blijven gespaard. Wederom, mag of moet een dergelijke wens worden geëerbiedigd, of is het menswaardiger, eerst een totaal verval te laten intreden?

Het zijn twee voorbeelden. Er kunnen honderden naast worden geplaatst. Dat spreekt vanzelf. Het gaat er juist om aan te tonen dat, wanneer in onze situatie over euthanasie wordt gedacht en gesproken er geen sprake is van groepsgewijs denken, maar van persoonlijk beslissen — ook ten dienste van hen, die achterblijven en die in deze gevallen als de zwakkeren van de sterke (die sterft) mogen leren verder te leven.

Dit geldt ook bij de geboorte van een geschonden kind. Ik ben van mening, dat ouders er recht op hebben te weten wat de overlevingskansen zijn en welke inzet van hen, bij overleving, wordt gevraagd. Dit vraagt nauwkeurig overleg, omdat in vele gevallen van medische zijde niet direct een definitief oordeel kan worden gegeven. Wanneer dit het geval is, dient aan ouders een duidelijk beslissingsrecht over al dan niet doen voortbestaan te worden gegeven. Het komt me onjuist voor in onze cultuurkring aan ouders bij de opvoeding een bijna absoluut alleenrecht te geven en hun dit bij de aanvang te onthouden.

Dit geldt niet alleen bij volkomen schending, maar bijvoorbeeld ook in het geval van een softenonkind. Ik herinner me, dat in het Luikse proces, waarbij ouders terechtstonden, die een dergelijk kind na de geboorte hadden gedood, een der redenen tot vrijspraak de brief van een Frans echtpaar was, dat uit eigen ervaring schreef dat een dergelijke last „niet tegen eigen wil" aan de ouders mocht worden opgelegd, omdat niemand zich kan indenken wat dit betekent. Om deze woorden gaat het: „niet tegen de eigen wil". Zeker ook bij het softenonkind, dat wanneer het niet tijdig is geaborteerd, mismaakt wordt geboren als gevolg van verkeerde middelen. En ook dit gestorven kind kan voor de ouders leermeester blijven.

Geboden

De eerste en belangrijkste tegenwerping biedt het gebod: „Gij zult niet doden". Het is voor een pastor altijd verheugend te merken, dat een bijbelwoord draagvlak van cultureel handelen kan zijn, op voorwaarde dat dit woord uit de context wordt gelezen en verstaan. Dit gebod staat opgetekend in de bijbelboeken Exodus (hfdst. 20) en Deuteronomium (hfdst. 5). Uit de toelichting onder meer in Exodus 21 blijkt, dat het gaat om het verbod de ander (een volksgenoot) arglistig uit de weg te ruimen en om een juiste bepaling bij doodslag (verminking) de adequate „tegenprestatie" te vragen.

„Oog om oog, tand om tand" klinkt ons lelijk in de oren, het was in die tijd een regeling om de ongebreidelde bloedwraak tegen te gaan. Ook na de correctie op de Oudtestamentische voorschriften in het Nieuwe Testament blijft dit woord zijn geldigheid behouden ten opzichte van de volkerenmoord, zoals deze nog overal plaatsvindt. Dit gebod werd in de jaren 1933-1945 door de tegenstanders der nazipraktijken terecht gebruikt. Dit gebruik eiste toen moed en bereidheid tot martelaarschap. Voor de wijze, waarop in dit artikel over euthansie werd gesproken, geeft het geen verbindingslijn.

Het spelen voor eigen rechter: men acht het een verzwakking van moreel besef, of van geloof in Gods almacht, wanneer mensen zo eigenmachtig met het leven omgaan. Deze tegenwerping is even begrijpelijk als onjuist. Ieder die over deze dingen nadenkt, huivert van de mogelijkheden die in onze handen zijn gelegd. Maar er is geen terug mogelijk. Het niet doordenken van deze vragen betekent ook een beslissing. En met de mededeling dat alles niet zo eenvoudig ligt, is in feite niets gezegd. Er bestaat geen feilloze norm volgens welke ieders handelen kan worden gedekt. Bij elke beslissing kunnen fouten worrden gemaakt.

Het is een last hierover te moeten doordenken, maar we kunnen niet anders doen dan elkaar daarbij helpen. De vaste norm. Volgens welke altijd en in alle omstandigheden gehandeld zou kunnen of moeten worden, is ons ontvallen. Dit vraagt een verhoogd normbesef hoe wij mensen met elkaar omgaan. Juist wanneer men het leven als vruchtgebruik ervaart, komt het ogenblik van dit gebruik te kunnen afzien en het niet tot elke prijs te bewaren. De doordenking van de doodsproblematiek geeft aan het leven en aan elk levensmoment zijn volle zin. De zin van het lijden: gevraagd wordt of bij deze „positieve" instelling ten opzichte van een mogelijke levensbeëindiging niet te kort wordt gedaan aan de positieve betekenis van het lijden: deze behoort toch tot de beste tradities onder beschaving? Deze betekenis is er ongetwijfeld en wie zal deze ontkennen? Het lijden kan voor de mens een uitdaging zijn tot barmhartigheid, opoffering en medelijden. Het kan voor de mens zelf een reden zijn tot verdieping en inkeer, maar wij mogen elkaar het leed niet aanpraten noch aandoen.

Ik ken gezinnen, waarin een zgn. onvolwaardig kind een zeer positieve functie vervult, die worden gehinderd door de wijze waarop de buitenwacht blijk geeft van medelijden en het gezin prijst om de positieve verwerking ervan. Dit wordt gevoeld als een directe discriminatie. Wij mogen elkaar het lijden ook niet aandoen door in naam der heiligheid van het leven aan anderen leed toe te voegen, dat voor hen ondraaglijk wordt. Want dan wordt de eerbied voor het leven tot een ideologie, die mensen wreed kan maken.

Het vertrouwen in de arts: een zwaar wegend argument. Wanneer de gedachte aan indirecte, passieve, maar vooral actieve euthanasie veld zou winnen, dan betekent dit een vertrouwenscrisis voor de arts en ten opzichte van de arts. Hij vecht voor het levensbehoud en de patient mag dit van hem verwachten. Natuurlijk is dit het geval. De vraag is alleen of dit vertrouwen niet wederzijds wordt verstevigd, wanneer de patient weet dat dit gevecht niet tot elke prijs wordt volgehouden en de arts zich bewust kan zijn dat dit ook niet (meer?) van hem wordt verwacht.

Nieuwe relatie

Dat betekent een nieuwe relatieopbouw in de driehoek (vierhoek) patiënt-arts-familie-verplegenden.

De bedoeling van het denken en schrijven hierover heeft toch geen ander doel dan hiertoe te komen: elkaar te helpen, misschien wel te dwingen deze vragen niet uit de weg te gaan.

Te hoge eisen: het voorafgaande zou te hoge eisen stellen aan de gewone man. Een dergelijk denken is enkel mogelijk voor mensen met een bepaald bevattingsvermogen. Dat is juist, wanneer dit vermogen dan maar niet wordt gereserveerd voor mensen met een bepaalde ontwikkeling. Dat zou te elitair gedacht zijn Stervens- en levenswijsheid wordt in alle kringen en onder alle leeftijden gevonden, evenzeer als het tegenovergestelde Ik ben altijd wantrouwend wanneer in welke discussie dan ook „de gewone man" als norm ten tonele wordt gevoerd Want dit gebeurt vaak door hen die zichzelf in het geheel niet gewoon vinden, maar die weigeren zich vertrouwd te maken met een nieuwe denkwereld, die anderen moet worden overgedragen.

Tot nu toe werd het vraagstuk der euthanasie benaderd uit de patiënt, als individu. Het ging daarbij om de waarde en de waardigheid van de enkele mens. Dit uitgangspunt is juist. Het gaat de arts niet alleen om de kwaal, maar om de mens die aan deze kwaal lijdt. Zo gesteld speelt het probleem zich af in de „microsfeer" van de patiënt en zijn directe omgeving. Binnen dit kader bestaat een nuanceverschil tussen indirecte, passieve en actieve euthanasie. Daarbij kan ieder zich bewust zijn, dat beoordelingsfouten het best worden voorkomen door openheid en beoordeling van elk geval apart.

Naast deze menselijke vóóronderstelling komt die van de maatschappij. Een voorbeeld ter verduidelijking: kort geleden las ik als verzuchting van een zendingsarts, dat van medische maatregelen op zijn arbeidsterrein geen effect kon worden verwacht buiten elk sociaal kader om. Medische maatregelen dienen door sociale maatregelen te zijn voorafgegaan, omdat de medische problemen secundair zijn aan de maatschappelijke. De auteur eindigt zijn verzuchting met te stellen, dat de oplossing van deze tegenstrijdigheid buiten zijn beperkt medisch gezichtsveld ligt.

Geldt dit alleen voor de situatie in zgn. ontwikkelingslanden of is hier sprake van een wereldwijd probleem? Beoefenaars der natuurwetenschap (met name biologen) waarschuwen, dat het hoogstens nog één generatie kan duren voordat de gehele mensheid zich voor de vraag gesteld ziet of zij nog enige overlevingskans heeft. De problemen zijn bekend: milieuverval; uitputting der natuurlijke hulpbronnen; bevolking, overbevolking, honger; oorlog en oorlogsvoorbereiding.

Men kan zich wel troosten met de gedachte, dat het zo'n vaart niet zal lopen en dat er ongetwijfeld tijdig tegenmaatregelen zullen worden genomen. Maar dan zal daar ook mee moeten worden begonnen. Want men kan niet enerzijds de natuur tot aan haar uitputting manipuleren en aan de andere kant erop rekenen, dat deze natuur vanzelf wel voor een oplossing zal zorgen door middel van epidemie, hongerdood en... massavernietiging.

Ieder mens kan weten, welk een potentieel aan angst, agressie, wreedheid, vernietigingsdrift in elk verborgen zit en hoe weinig er nodig is, deze individueel of groepsgewijs te richten. De mensheid staat voor de keus; óf een wederzijdse vernietigingspoging met als resultaat een dictatuur, die elke persoonsbescherming tot een illusie maakt (Orwells 1984!), of de bereidheid, haar problemen gemeenschappelijk aan de pakken. De medicus staat daarbij niet terzijde, hij bevindt zich in de voorste linie.

Toegepast op het probleem dat ons hier bezighoudt: doelgerichte bevolkingspolitiek betekent niet alleen bewuste geboorteregeling, maar ook de vraag naar de bewuste levenbeeindiging. Het risico daarbij toch weer terecht te komen in groepsgewijs denken is aanwezig. Reden te meer de bezinning op de vraag naar het goed recht der euthanasie uit de macrosfeer niet uit de weg te gaan. Daarbij zijn twee standpunten te onderscheiden. Het eerste stelt, „dat de actieve euthanasie, in de zin van doelbewuste beëindiging van het leven, in de toekomst niet alleen getolereerd, maar zelfs gewaardeerd zal worden". Het eindeloos rekken van het leven van met name bejaarden legt op de maatschappij zo'n zware psychische en economische druk, dat in feite de jongere generatie zichzelf vermoordt.

De maatschappij staat voor de opgave zich in te stellen op een „management of dying", een „regeling van het sterven". Daarnaast staat de mening, „dat de propaganda en de beoefening van elke actieve vorm van euthanasie het thanatisme in de hand lijkt te werken". De polarisatie in de westerse vertechniseerde wereld leidt er toe dat de harde figuren zichzelf handhaven door de haatprojectie op de ander en dat de zachte figuren ten onder gaan aan hun schuldgevoelens over de onvolkomenheid van deze maatschappij. Voor het groeiend zelfmoordcijfer in westerse culturen zou in deze richting een verklaring kunnen worden gezocht.

Samenvatting: onze cultuur vraagt dringend om een thanalogie — een leer, een wetenschap, die zich bezighoudt met de dood. Men kan terecht de tegenwerping maken, dat daarmede het terrein van geloven en filosoferen wordt betreden. Naarmate de wereld meer voor velerlei uitleg vatbaar wordt, staat geen terrein op zichzelf. De medicus kan zich niet beroepen op het eigen „beperkt gezichtsveld", de „gelovige" niet op een afgesloten levensbereik.

Alles hangt met alles samen en allen zijn wij voor elkaar verantwoordelijk. Elke mens vraagt om zijn eigen dood en de samenleving vraagt om samen te blijven leven. Het gaat er om deze twee met elkaar in verbinding te brengen. Bij de vervulling van deze opgave zal de mens tekort schieten. Het is een tweede opgave dit tekort tot een zo klein mogelijk minimum te beperken.

EUTHANASIE

Tijdens een forumdiscussie te Noordwolde over het onderwerp Euthanasie is een scherpe controverse aan het licht gekomen tussen twee standpunten: dat van de Groningse studentenpredikant ds. M. A. Krop en dat van de Amsterdamse jurist mr. Benno Stokvis. Ds. Krop is bekend geworden door zijn „dood is dood"-theorie, die hij vorig jaar in een televisiegesprek ventileerde.

Tijdens de forumdiscussie zei hij: „Bij de razendsnelle ontwikkeling van de medische wetenschap komt het voor dat iemand op een bepaald ogenblik vindt dat zijn leven geëindigd moet worden omdat het voldragen is. Het gaat erom, dat die mensen al lang dood zouden zijn zonder medische wetenschap. In dat geval", aldus ds. Krop, „moet de mens tegen zich zelf beschermd worden en met behulp van de arts zelfmoord kunnen plegen".

Mr. Benno Stokvis kwam daar tegen op. Zijn stelling luidde: „De dokter heeft het recht het leven vrijwillig te eindigen als dat medisch gezien noodzakelijk is". Hij stelde tegenover de opmerking van de Groningse dominee, dat het gaat om personen, die zich vrijwillig tot een arts wenden. Een stap verder is dat kinderen van patiënten van de dokter om euthanasie vragen. Als we op die weg doorgaan, komen we daar waar de vernietiging door Hitler is opgehouden".

Ds. Krop toonde zich ontsteld over die conclusie en eiste intrekking door mr. Stokvis van diens woorden „voor honderd procent". Mr. Stokvis heeft slechts herhaald wat hij gezegd had waarop ds. Krop er verder het zwijgen toe deed.

Hoe ds. Krop over euthanasie en haar consequenties denkt, heeft hij in oktober 1971 uiteengezet in het blad van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering van de Geneeskunst, Medisch Contact. Met toestemming van de redactie geven wij dat artikel hier weer.

MIJN OGEN GUN IK EEN BRIL VAN

VAN DER MUNNIK

STATIONSSTRAAT 9
HEERLEN

VERKÄUFER

auch im Einkauf tätig
nur Fachkräfte
für sofort oder 1. 4. in Dauerstellung gesucht.
Variable Arbeitszeit
freier Tag
übertarifliche Leistungen
Fahrgelderstattung.

Carl Kaufmann & Co.
Aachen, Hartmannstr. 26-30

Handelskantoor te Sittard vraagt voor de boekhouding

jonge man of jonge vrouw

met kantoor- en boekhoudervaring, kunnende typen. In het bezit van het associatiediploma boekhouden of lerende daarvoor.

Voor een energiek persoon een goede toekomstmogelijkheid met dito salariëring.

Schriftelijke sollicitaties te richten onder nummer 4712 L.D. Heerlen.

Drukkerij Mercurius B.V.
Gringelstraat 17, Heerlen, tel. 045—713514

vraagt met spoed

een geroutineerde MACHINEZETTER

Voor de juiste man bieden wij een goed salaris en goede secundaire arbeidsvoorwaarden.

Schriftelijke sollicitaties aan bovenvermeld adres, mondeling na telefonische afspraak met de heer van Hussen.

„Wij kunnen het niet meer aan!"

Voor ons kantoor in Sittard zoeken wij er nog een

NETTE JONGEDAME (plm. 17 jr)

bij, die in bezit is van MULO- en typediploma en die in staat is administratieve werkzaamheden te verrichten.

Geboden wordt:
— goed salaris
— prettige werksfeer.

Sollicitaties te richten aan:
Vochtweringsbedrijf Fons van der Heyden, Brugstraat 5 te **Sittard**. Tel. 04490-9035.

TRULEY STOFFEN TRULEY STOFFEN

Wij kochten weer een nieuwe post overhemden. Nog mooier, nog meer kleuren en dessins.

De prijs bleef ongelooflijk 4,98 + 6,98.
Wacht niet te lang 't gaat razend snel.
T-Shirts nog enkele honderden 1,98
Rib en velvetpantalons Lee geen 37,50
maar 18,75

Honderden coupons nu met 40% korting.
Alle wollenstoffen de mooiste 7,50 p.m.
Karnavalsstoffen, kostuums en garnering voor de laagste prijzen.

Nu nog alle mogelijkheden. Groepen en verenigingen speciale korting. Dit kan alleen U bieden:

TRULEY STOFFEN

PARALLELWEG 4 - REUVER - TELEFOON 2534

HEERLEN
Willemstr. 97-99
045-716340

LIMATIC

HET GROOTST GESORTEERDE VERHUURBEDRIJF VAN NEDERLAND

Steeds met recht van koop en VOOR DE GEHELE DUUR van de overeenkomst VOLLEDIGE SERVICE, voor U dus nooit extra onkosten!!!

DUUR!!! WELNEE. U huurt reeds vanaf **een gulden per dag.**

Wasautomaten, koelkast, diepvriezer, centrifuge, droger, stofzuiger, televisie, radiomeubel, bankstel, huiskamer, slaapkamer, keukenstoelen, verlichting, salontafels, enz., enz.

Alle antenne-, schakel- en wasautomaten-onderdelen voor installateurs en doe-het-zelvers is bij Limatic steeds voorradig.

◆ EEN EIGEN SERVICEDIENST en ◆ EEN EIGEN FINANCIERING x

Automobiel- en Garagebedrijf Hensgens

Speciaalzaak in
GEBRUIKTE AUTOMOBIELEN.

Diverse merken personen-, bestel-auto's en stationcars.
2 grote showrooms.
WINTERPRIJZEN.

BURMA TANKSTATION
NIEUWSTADT

- INKOOP
- VERKOOP
- INRUILEN
- FINANCIERING
- BOVAG-GARANTIE

's Zondags gesloten
Telefoon 04499 - 1342.

GEZELLIGER... EN KNUSSER LEVEN

met 'n diepe doordringende warmte van kleuren en zachte komfortabele vormelijkheid ... dat kunt U best door NIBEMA-meubelen te kiezen.
't Zijn stuk voor stuk klassieke of rustieke modellen, puur van ontwerp, en waardevol.
Zuivere eik en luxueuze stoffering.
'n Unieke keuze voor een bijzonder interieur uit het beste van de Belgische meubelmakerij tegen juiste prijzen.
NIBEMA-meubelen, rustieke en klassieke meubelen worden franco aan huis geleverd. Ook in Nederland. Zonder vervoer- of douanekosten.

NIBEMA MEUBELEN
Steenweg Maastricht — Tongeren te RIEMST
(op 4 km. van Maastricht) Tel. 012/51926

Alle dagen open tot 20 uur
(ook zaterdag en zondag). Donderdag gesloten.

BILZEN · LANAKEN · VROENHOVEN · TONGEREN · RIEMST · MAASTRICHT · VISE · KANAAL · GRENSPOST · NIBEMA

De nieuwste meubels, advies van Nederlandse binnenhuis-architecten voor jårenlang woonplezier. Verwacht U dan nog opruiming?

Woonkultuur-meubels veranderen niet, want wij hebben de sortering voor morgen. Dus er valt niets op te ruimen. Komt uzelf overtuigen van onze blijvende meubelcollectie. Klassiek of modern... Woonkultuur hééft wat U zoekt.

wk meubel

AANBOUWWAND van zwaar massief Slavonisch eiken. Een bijzonder stijlvol fraai afgewerkt meubel, dat een overvloed aan ruimte biedt. In geloogd, licht en donker eiken. Per element van 95 cm breed leverbaar.

ZITGROEP. Een waarlijk fantastisch mooi bankstel met voorgevormde zit- en rugkussens. Eveneens in massief Slavonisch eiken. Kom eens proberen hoe dát zit.

Waarom wij U voor minder, veel meer wooncomfort bieden. Dat ligt eigenlijk voor de hand. Wij zitten in België, nog geen 10 km van Maastricht dus kunnen wij de Belgische prijzen rekenen. En meubels zijn in België nu eenmaal veel goedkoper dan in Nederland. Maar er is nog een andere belangrijke reden. Nederlandse binnenhuis-architecten doen bij ons het werk. Ze kopen in, zoeken ontwerpers, ze kiezen stoffen en kleuren en dat allemaal afgestemd op de Nederlandse geavanceerde smaak. Geen wonder dat U nergens in de Benelux zo'n kollektie klassieke en moderne meubelen bijeen vindt. Komt U zelf overtuigen. En wilt U een totaal interieur-advies, met kleuren en verlichting, brengt dan vooral een plattegrond van uw huis mee. Dan tekenen wij ons advies in en dat helemaal vrijblijvend.

BELANGRIJK. Deze, slechts een voorbeeld uit een van de vele gezellige hoekjes van onze zaak, moet U beslist eens komen bekijken. U zult verbaasd zijn van de kwaliteit en.... de uiterst lage Belgische woonkultuurprijzen. HET IS MAAR DAT U HET WEET EN... KOMT KIJKEN.

ROERMOND · SITTARD · GELEEN · HOENSBROEK · BEEK · HEERLEN · GENK · ZUTENDAAL · BILZEN · VALKENBURG · MAASTRICHT

woonkultuur zutendaal

Hoek Dorpstraat-Daelstraat t.o. de kerk. Tel. 0932-11-53709. Ook op zondag van 10.00 tot 20.00 uur geopend. 3.000 m2 Showruimte van moderne en klassieke meubelen. **Advies van binnenhuisarchitecten.** Veel veilige parkeerruimte.

Levering franco huis. Geen grenskosten. 's Woensdag gesloten

---

nu ook: O. NASSAUSTRAAT 26 heerlen

PHILIPS

PHILIPS VOLAUTOMAAT
hn 3116
slechts 40 cm breed
899.
inruil mogelijk

KOOP ZEKER: KOOP MET SERVICE!
TVC geeft U:
* 1½ jaar **volledige** garantie bij normaal gebruik * daarna voor de hele levensduur van het toestel **uitsluitend** eventuele materiaalkosten, dus persé **geen** voorrijd- en arbeidskosten!

tvc WEIJDEN
toonaangevend voor het zuiden
BRUNSSUM - GELEEN - HEERLEN - KERKRADE

HOOR-APPARATEN

Speciaalzaak
De Gouden Bril
Rumpenerstraat 25b
BRUNSSUM
Levering alleen via K.N.O.-arts
Ziekenfonds leverancier
Fida-erkend
vertrouwd adres
Ook aan huis te ontbieden x

HUWELIJK

Witwe gepflegt schlank vital, anpassungsfähig mit schöner Wohnung (Autofahrerin) sucht aufsichtigen intelligenten HERRN bis 60 Jahre. Möglichst Sinn für Musik, Kunst und Natur. Angebote unter nr. 167, LD Vaals.

José, ik zou graag nader CONTACT hebben. Brieven ond. nr. P 677, LD Heerlen.

JONGEMAN 34 jr. zoekt kost en inwoning bij alleenstaande vrouw. Br.o.nr. B 671 LD Hrl.

Wil WILMA uit Valkenburg brief afhalen bij LD. Br. ond. nr. Q 674, LD Heerlen.

Dame zkt. CONT. met besch. ontw. hr. tot 75 jr. topfunct. Br. ond. nr. F 677, bur. dez.

GEVONDEN-VERL.

Weggelopen ruwh. TECKEL t.b.t.t.b. omg. Terworm, tel. 045-351237.

DIVERSEN

MASSAGESALON Nicole Aken, Laurensberg Roermonderstr. 74A, tel. 0949-241-12114 geopend dagelijks van 11-21.30 u. Zaterdag van 11-18 u.

TV-ANTENNE v.a. f 135,- alle kan. op een kabel f 225,-. Zegers Antennebouw Heerlen, 717096. x

T.V. of ANTENNE defect? Syncro komt direkt. Akerstraat 122, Hoensbroek, tel. 045—214097. x

PANNEKOEKEN v.a. f 2,25. La Bonne Auberge, Slenaken. x

BOERENKOOL met rookworst f 4,50. La Bonne Auberge Slenaken. x

Foto van der Graaf biedt weer van alles aan tegen hele gekke prijsjes. Zie onze etalages en wees er op tijd bij! FOTO VAN DER GRAAF Willemstr. 15, Heerlen, tel. 045—713637. x

U kunt uw party's of gezellige avonden thuis laten opluisteren met leuke lach- en TEKENFILMS ook met geluid. Bel hiervoor 04494-6146 of schrijf naar Postbus 254 Geleen.

2 nette KOSTHEREN gevr. met huisel. verk. Tel. 04407-551.

Vakkund. STOFFEERWERK door gedipl. stoffeerder. Schrijf of bel en ik kom u zonder verplichting uwerzijds pr. opgeven. Snelle en desk. afwerking. Dieters, Schuttersstr. 37 Schuttersv. Brunssum, tel. 045-254511.

GAS- of OLIEVERWARMING? Bel 045-311067 wij komen u vrijblijvend be... ken. leveren alles scherpste prijzen. Ook ... wij uw gashaard of bij... nuis in.

SIERPLEISTER f 10 per m2 en open haarden. Brunssummerweg 190 Waubach, 045-312952.

Exclusief MOSSELHUIS van Limburg is mosselhuis De Koil Mergelweg 40 Maastricht.

De TWAALF van Sa... mans garanderen u vak... dige adviezen en service.

Bij elke babyuitzet 'n pl... BROEKJE S.G.A

Hebt U een moeilijke VER... TALING? Op zakelijk brie... bied, persoonlijke brie... bandopnamen. Alle werk... len. Wij kunnen U helpen. Bel Lito Public Relations Di... vision Heerlen tel. 045-7... (11 tot 20 u.) Morenhoek 1

CV BOUWPAKKET met alle fabr. ketels div. fabr. radiatoren of convectoren, zowel gemoffeld gedompeld of in grondkl. Wij verzorgen voor U gasleiding en gaskeuring levertijd binnen 2 dgn. ... Cema Technische Handel, Spaubeeklaan 5 Geleen, 04494-5410.

Vuile, smoezige GEVEL? Van Baardwijks' Bedrijf ... schoon! Tel. 040-5121... Eindhoven maakt ... 04903-6274.

Avia HUISBRANDOLIE is voordelig in prijs, royaal in warmte en goed voor uw brander. Avia, U komt er verder mee. Maastrichtse Oliemij. Tel. 043-21188-1...

J. vr. i. bez. v. auto zoekt VRIENDIN om mee uit te gaan ca. 30 jr. Br. o. no. ... 676 LD Hrl.

Originele CARNAVALSCOSTUUMS te huur o.a. oude wijven. Fr. van Overmeeren, Goselingstr. 23-25, Heerlen tel. 715395.

EEN der DRIE partners die het CREMATORIUM te HEEZE bouwen is de
Vereniging voor Facultatieve Crematie

Voor lidmaatschap, kortingen, inlichtingen e.d.:
Mevrouw J. M. Oostrom-Berkers
Boschdijk 530, Eindhoven, tel. 040- - 440214

Te koop Suntester

SUNTESTER met OZELOGRAPF
nieuwprijs f 14.500,—, **bij ons f 2500,—.**
Incl. 14% BTW en invoer.
Prüfrex Apparatenbau Einzelgeräte
nieuwprijs f 2450,—, **bij ons 990,—.**
Incl. 14% BTW en invoer.

FIAT-GARAGE K. J. BOUGIE
5133 GANGELT, Luisenring 93, Tel. 0949—2545-5290

Wij zoeken voor spoedige indiensttreding een enigszins

erv. typiste

in de leeftijd van 17-19 jaar. Haar taak bestaat hoofdzakelijk uit typewerk en daarnaast eenv. administratie. Mulo-Mavo-opleiding gewenst doch niet noodzakelijk.

Schrift. soll. aan Verwarm.bedrijf Hajnadi B.V., Hoofdstraat 33, Schaesberg.

Groenten- en fruitexport HEERLEN N.V.
Voskuilenweg 93 - Heerlen
Tel. 712252

VRAAGT

KANTOOR-BEDIENDE (vrl.)

plm. 17 jaar. Enige kennis van typen vereist.

Sollicitaties te richten aan bovengenoemd adres.

Advertenties op deze pagina vallen hoegenaamd niet op.

Dit was een advertentie. Dank u.

yr/ce 2572 | Een publikatie van het Centraal Bureau voor Courantenpubliciteit

RIELEKS • RIELEKS • RIELEKS • RIELEKS • RIELEKS •

VRIJUIT 4

TIEN VERGISSINGEN

De Kirchroadscher Mädjes zijn aardig gezelschap om langer dan gebruikelijk bij te verwijlen. Dat was ook de mening van onze fotograaf toen hij de charmante dames in een van hun gracieuze bewegingen vasthield. Tien fouten verstopte hij in deze wervelende show. De fouten kunt u aankruisen op een foto en deze in een enveloppe doen.
De enveloppe stuurt u naar het Limburgs Dagblad, Rieleksredacteur, Nobelstraat 21, Heerlen. U moet s.v.p. op twee dingen letten: de inzending moet voor dinsdag 12 uur bij ons binnen zijn en op de tweede plaats: op de enveloppe hoort een postzegel van 35 cent, tenminste als u de inzending via de post laat bezorgen. Lager gefrankeerde inzendingen komen niet voor de prijs van f 25,— in aanmerking.

Het stormachtige prijzenweekeinde van de vorige week zit er weer op. Wij waren van plan het deze keer iets kalmer aan te doen. Het tegendeel is echter waar geworden. Wij hebben nog nooit zoveel goede inzendingen als deze week gekregen. Het is of u uw rieleksredacteur daarmee wil plagen. Dat iedere week een prijs wordt uitgekeerd, vindt uw rieleksredacteur best, maar dat u met alle geweld ook nog de legpuzzel moet oplossen, dreigt een beetje te gek te worden. Maar daarover treuren wij niet. Wij keren de prijzen met veel plezier uit. Waar wij wel over treuren is het feit, dat wij ondanks herhaalde waarschuwingen iedere week met een grote stapel inzendingen zitten te kijken, die onvoldoende gefrankeerd zijn. Wij hebben het rigoureuze besluit moeten nemen dat al degenen, die ons dwingen strafport te betalen, al bij voorbaat uitgeschakeld worden. Zij kunnen in het vervolg dus met hun onvoldoende gefrankeerde inzending niet meer voor een prijs in aanmerking komen. Als u de post uw inzending laat bezorgen, moet u op dit ogenblik een postzegel van ƒ 0,35 op een enveloppe plakken, en beslist geen ƒ 0,20 of zelfs ƒ 0.22. In deze tijd betekent een dubbeltje niet zo veel meer, maar als u — net als wij — honderden van de tekorten krijgt aangeboden, en dat iedere week opnieuw, dan zal dat op de duur van de uit te keren prijzen afgetrokken worden. Een andere oplossing zien wij ook niet. Als u aan de legpuzzel meedoet moet u een briefkaart gebruiken, waarop een postzegel van ƒ 0,30 staat afgedrukt. Hoe triest wij dat ook vinden, het zijn nu eenmaal de tarieven. Het is te hopen, dat u uw puzzelplezier met deze grafrede niet laat vergallen. U zou ons ook echt een plezier doen als wij „ongeplukt" het postkantoor konden verlaten.

De puzzel Tien Vergissingen is deze week gewonnen door: **Elly Janssen, Seringenstraat 55, Eygelshoven.**

De legpuzzel met in de pot ƒ 50,- is deze week gewonnen door: **J. Klinkers, Weltertuinstraat 85, Welten-Heerlen.**

Veel plezier!

Uw rieleksredacteur

SPEELT U OOK?

Wie droomt er niet van op een goede dag wakker te worden en dan niet zijn blikken broodtrommel te hoeven pakken en op de bromfiets naar het werk te trekken, maar als oliemagnaat zich in bed nog eens lekker om te draaien. De dromen worden werkelijkheid bij het spel „Olie voor de wereld". U bent bezig met het boren naar olie, u moet tankschepen aankopen, de olie verschepen en transporteren naar verre vreemde landen. „Olie voor de wereld" kan u steenrijk maar ook straatarm maken. Het ligt aan uw talenten om met uw verworven bronnen zo goed en zo kwaad mogelijk te werken.

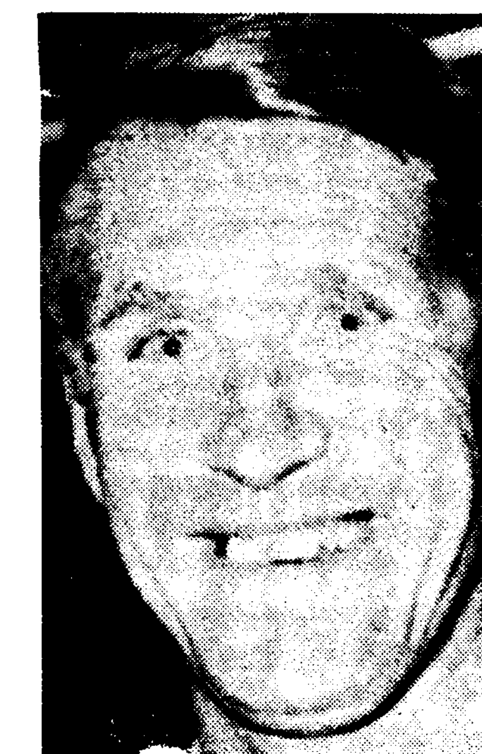
„Olie voor de wereld" is een gezelschapsspel voor 2 tot 7 personen vanaf 10 jaar. Het is uitgegeven in de Ravensburger Spelen-serie. Tot het spel behoren een speelbord, een controlepaneel in de bodem van de doos, zes speelfiguren, zes tankschepen, vier markeringsklemmen, ongeveer zestig boortorens, een dobbelsteen, zesendertig vrachtbrieven, achttien eigendomskaarten, zestien informatiekaartjes, tien pakketten raffinaderij-aandelen, tien pakketten tankschepen-rederij-aandelen, vier verzekeringspolissen en bankbiljetten ter waarde van miljoenen dollars. U ziet de doos bevat een zeer groot aantal attributen die alle een wezenlijke functie bij het spel hebben. Het zal even duren voordat u de kneepjes door hebt. Vooral het punt verzekeren van de vracht, hetgeen u een aardige cent kost, kan u in twijfel brengen. Hoeft u de olie maar over een klein traject te vervoeren dan bent u vlug geneigd om de verzekering maar te vergeten. U zult zien: juist op de korte stukjes gaat u veel geld verliezen. Maar dat is een zaak, die u helemaal alleen met uzelf moet uitvechten.

Het spel heeft een tweeledig doel.

Op de eerste plaats moet u aardoliebronnen gaan zoeken. Hiervoor moet u gaan boren. De vakman noemt dat exploratieboringen. U kunt daarbij geluk of pech hebben. Als u halverwege de boring blijft steken bent u een hoop geld kwijt.

Op de tweede plaats moet u de bronnen exploiteren en de ruwe olie naar de raffinaderijen in Europa en Australië transporteren. Dat transport kan u nog voor heel wat moeilijkheden plaatsen. Het hele spel zit overigens vol haken en ogen. Maar dat maakt het juist boeiend.

OPLOSSINGEN

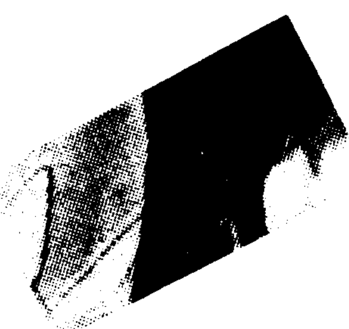

De oplossing van de legpuzzel van de vorige week weet u natuurlijk allemaal nu u de foto in zijn geheel ziet. Het is Peter Post.

Tien vergissingen

1. links: kind voor kinderwagen
2. vrouw midden voorgrond: arm in andere richting
3. man midden: pijp in de mond
4. bordje „peren" op sinaasappels
5. midden boven: lantaarnpaal erbij
6. midden: ander raam in huis
7. schort tweede vrouw van rechts is langer
8. opschrift op tweede kistje van rechts erbij
9. komkommers in kistje rechts erbij
10. paaltje midden is langer.

LEGPUZZEL

Het lijkt bijna een beetje ongeloofwaardig te worden. Maar de pot met ƒ 50.- is opnieuw in een week eruit gehaald. Uw rieleksredacteur heeft zich vast voorgenomen, dat het niet weer kan gebeuren. Kijkt u maar naar het bovenstaande stukje. U zult moeten bekennen, dat u deze keer echt niet weet, welke bekende Nederlandse man of vrouw er afgebeeld zal worden. Of toch? Zo ja, dan moet u de naam van die persoon op een briefkaart schrijven — alleen op een briefkaart en nog wel een juist gefrankeerde briefkaart, anders valt u zonder meer al buiten de prijzen —. De briefkaart adresseert u aan het Limburgs Dagblad, Rieleksredacteur, Nobelstraat 21, Heerlen.

• SPELENDERWIJS • SPELENDERWIJS • SPELENDERWIJS •

TRIM JE FIT...!

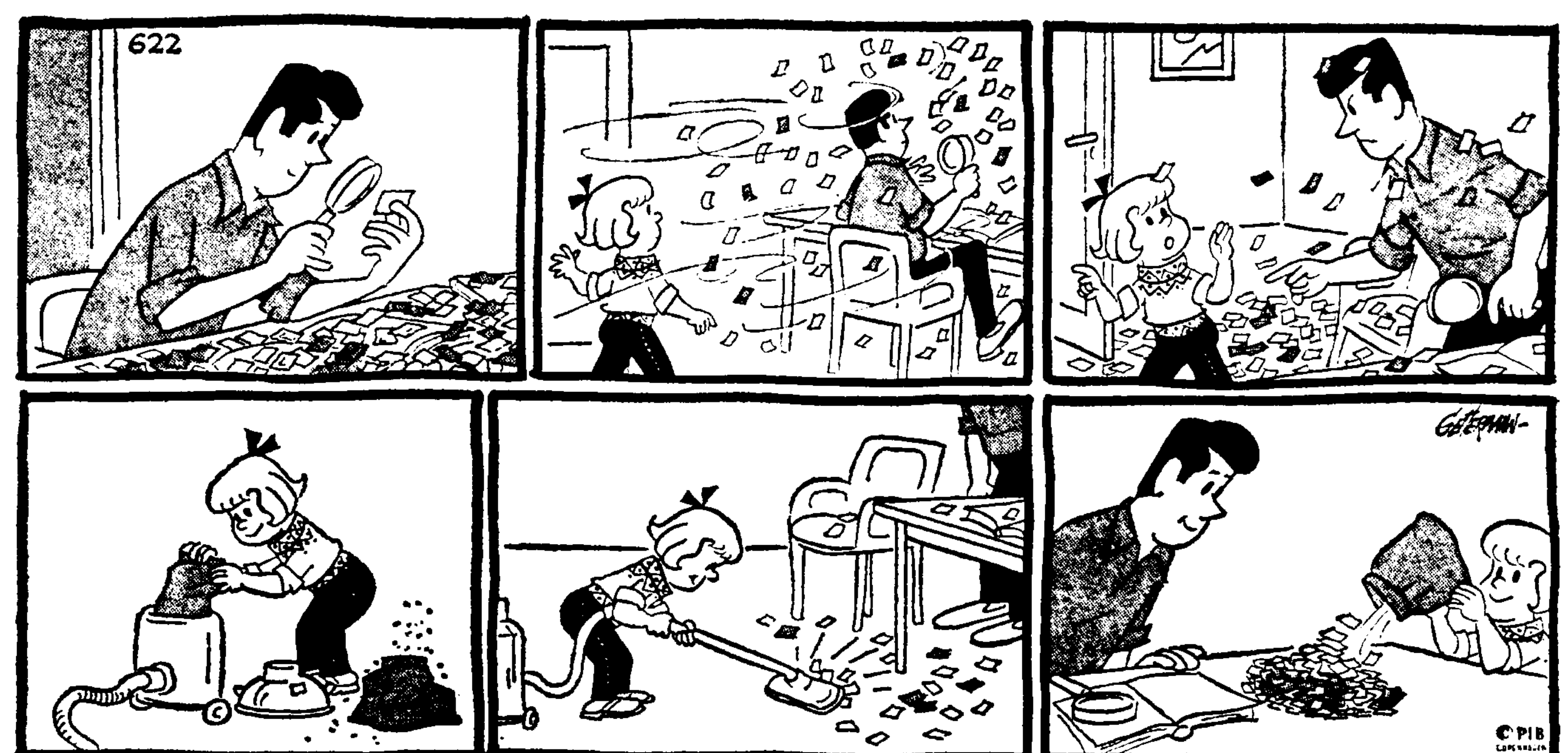

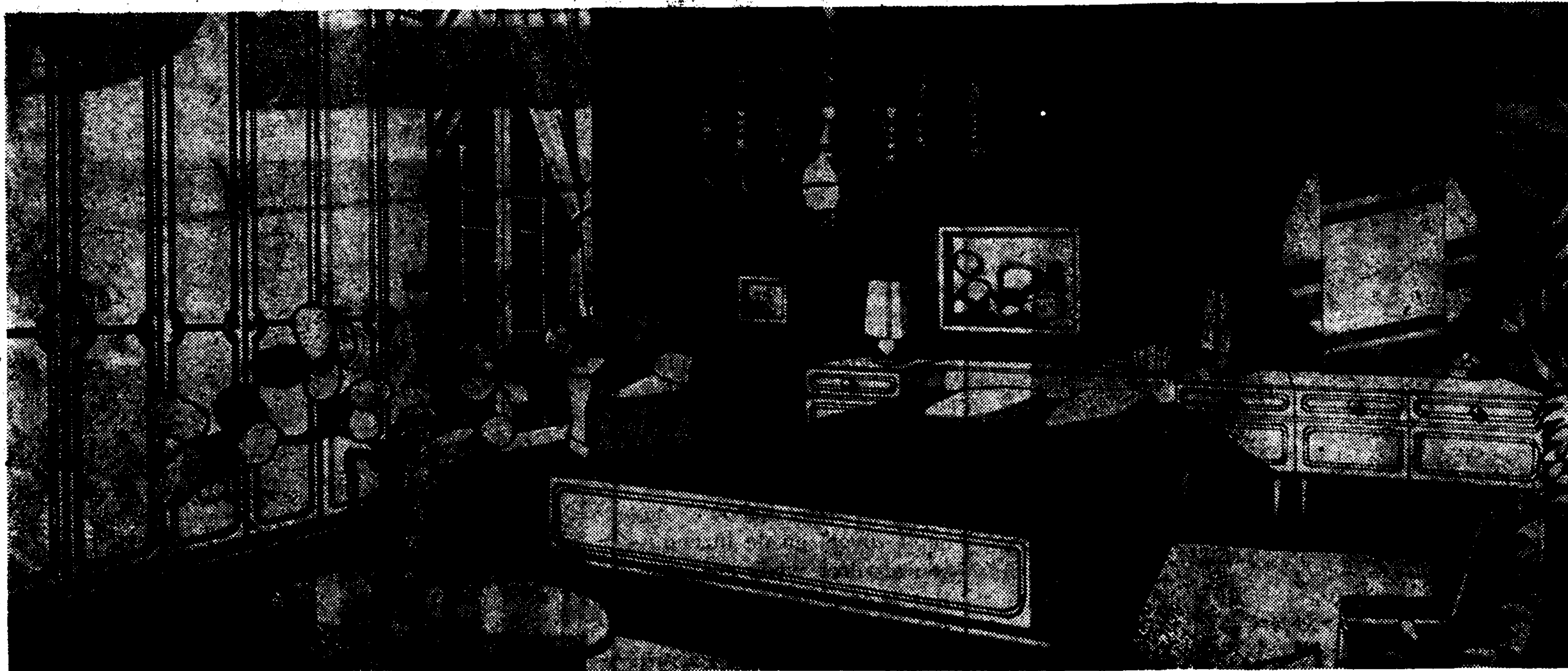
Een „verhaaltje vóór het slapen gaan" is vanouds een middeltje om kinderen uit de spelsfeer over te brengen in dromenland. Misschien blijft bij u dat verhaaltje achterwege en neemt de televisie de rol van verhaaltjes-verteller over. „Onderweg" van televisie naar bed kan een kind weer klaar wakker worden. Bovendien zijn er veel kinderen, die eenvoudig nog een heleboel energie „over" hebben, als ze naar bed moeten, althans lichamelijke energie.

Een kind heeft behoefte aan beweging. Veel meer dan een volwassene heeft het ook plezier aan bewegen. Het moet een heleboel overtollige energie kwijt. Terwijl wij bewegings-economisch zijn, springt en rent het om ons heen en maakt talloze in onze ogen nutteloze bewegingen. Een kind dat in bed nog wil stoeien heeft dat gestoei waarschijnlijk nodig om te kúnnen slapen. Stoei dus lustig erop los. Een kussengevecht is voor de meeste kinderen iets heerlijks. Eenmaal in pyjama en in bed kunt u er een spelletje van maken, dat een verhaaltje op uitstekende wijze vervangt. Doet uzelf mee en maak er een wedstrijd van door de kussen terug te gooien en weer op te vangen. Wie mist krijgt natuurlijk een strafpunt. Heeft u meer kinderen dan kunt u als „spil" fungeren door de kussens van het ene kind op te vangen en naar het andere kind te gooien. Dit kans zelfs in vele gevallen tussen twee kamers in, als u op de overloop gaat staan. De kinderen amuseren zich beslist en zullen na een poosje „lekker moe" gaan slapen. Daarbij is het voor uzelf een ideale gelegenheid om iets te doen aan het grote bewegingstekort, dat ons volwassenen bedreigt. U kunt na zo'n trimoefeningetje met een wat geruster hart bij de televisie zitten en zoutjes knabbelen. U hebt wat calorietjes „verdiend" en uw kinderen slapen als roosjes — zonder dromen over wolven of tovenaars — en natuurlijk: 's morgens even samen trimmen is voor de kinderen niet minder leuk en voor u niet minder gezond.
Bedenk eens wat meer turn- of trimspelletjes om met de kinderen samen te doen. De slaapkamer is een fijne stoeiruimte. Geef eens wat gerichte opdrachtjes zoals: „Probeer aan de andere kant van het bed te komen zonder het met je voeten aan te raken. Je mag er natuurlijk niet overheen lopen!" Al gauw zal blijken dat het ene kind een veel betere oplossing vindt dan het andere: zijwaarts omrollen met de voeten over de bedonderkant heen is een oplossing, maar een simpele koprol is veel eenvoudiger en vlugger. Het gaat er echter om dat de kinderen bewust bewegingen uitdenken die ze prettig vinden. Als mamma en/of pappa meedoen is het zelfs extra leuk. En laat de kinderen maar eens pret hebben als zij vlugger en vindingrijker blijken. In het dagelijkse leven immers doen ze al vaak genoeg „onder" voor de groten: in de lust tot bewegen zijn ze echter niet te overtreffen.

RITA

door Orla Gettermann

Ongelooflijk! Deze prachtig afgewerkte DROOMSLAAPKAMER model 1973, fraai van ontwerp met elk komfort dat men zich wensen kan: een fijn bed (naar keuze 140x190 of 130x190 cm), twee nachtkastjes met een zee van ruimte, een fraaie toilettafel met een grote ronde, 3-delige spiegel en een grote 4-deurs kast.
Deze DROOMSLAAPKAMER biedt Dormans u aan voor een werkelijke spotprijs. Met honderden guldens voordeel voor ú!

Dormans prijs áf zaak: **595.-**

Dormans Meubelen

Akerstraat 360-362 Hoensbroek tel. 045-214650 (4 lijnen)

CAMPS, OBERS & CO
REGISTERACCOUNTANTS

met vestigingen te Bergen op Zoom, Breda, Eindhoven, 's-Gravenhage, Sittard, Tilburg en Utrecht hebben op hun kantoor te Sittard plaatsingsmogelijkheid voor enige

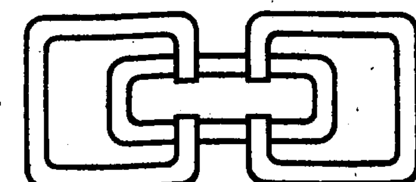
aankomende assistent-accountants

Zij die belangstelling hebben voor het accountantsberoep en een werkkring in een gevarieerde en interessante praktijk ambiëren kunnen wij in onze snel groeiende organisatie zeer goede vooruitzichten bieden. Aan de beroepsopleiding wordt, mede door het geven van interne kursussen, de nodige aandacht geschonken.

De voorkeur gaat uit naar hen, die de accountantsstudie van het N.I.V.R.A. volgen of studeren voor het diploma S.P.D. of M.B.A.

De honorering en overige arbeidsvoorwaarden (waaronder begrepen pensioenregeling en studiekostenvergoeding) zijn geheel in overeenstemming met het niveau van de funktie.

Belangstellenden wordt verzocht hun sollicitaties te richten aan het kantooradres: Baandert 3, Sittard. Tel. 04490-2765.

MORA B.V.,

producent van snacks voor de horeca- en levensmid
sector in binnen- en buitenland

zoekt een

ADMINISTRATIEF MEDEWERKSTE

die ingeschakeld zal worden bij alle werkzaamhed
haar administratie.

Wij verwachten, dat de kandidaten goed zullen pa
en samen kunnen werken met een team van jonge me

Een opleiding op Mavo-niveau, alsmede een typedi
is vereist. Enige kantoorervaring strekt tot aanbeve

Leeftijd ± 20 jaar.

Sollicitaties (uitsluitend schriftelijk) te richten aan
afdeling personeelszaken.
U kunt eventueel vooraf telefonische informaties
nen bij bovengenoemde afdeling.

MORA SNACKS B
FREGATWEG 53, MAASTRICHT
TEL. 043—17644

Wij zoeken dringend

hulpmonteurs

voor de aanleg van centr. verwarmingsinstallaties. Tewerkstelling kan terstond plaats hebben.

Mondelinge soll. bij Verw.bedrijf Hajnadi B.V., Hoofdstraat 33, Schaesberg.

Europomp B.V.

vraagt met spoed een ervaren

vrachtwagen- of mixerchauffeur

voor het bedienen van een onzer mobiele autobetonpompen.

Sollicitati [illegible] 26.

GEVRAAGD jonge aktieve

winkel-magazijnbediende

voor de afdeling hang- en sluitwerk.
Enige vakkennis is vereist.

Te bevragen SMECO B.V. Rijksweg Noord 95 Sittard — Telefoon 04490-5353, toestel 3.

Wir suchen zum alsbaldigen Eintritt

ELEKTROINSTALLATEURE

mit Diplom Stark- und Schwachstrom

BHS Kl. Bahr & B. Slotig OHG
Industrie-, Bau- und Elektromontage
5100 Aachen, Korneliusstrasse 15, Telefon 33632

FA. KOLIN

51 AACHEN GREGORSTR. 9 sucht

E Schweiszer
CO2 Schweiszer
A Schweiszer
Vorrichter
Stahlbauschlosser

TEL. 0949/241 21143

Wie is ... in VAST WERK?
Wij zoeken voor de dag- en middagdienst

machinebedienden/bochtenpersers

Voor deze functie wordt U in ons eigen bedrijf opgel

WIJ BIEDEN U:
- hoog vast salaris
- goede sociale voorzieningen, waaronder bedrij
sioenfonds
- werkkleding wordt gratis verstrekt
- eventuele reiskostenvergoeding

Geïnteresseerden worden verzocht mondeling te soll
ren of na telefonische afspraak bij

NEDERLANDSE HERMANN SCHMIDT B.V. — Boschstraat 16-18
BRUNSSUM — Telefoon 045-254244

Wij zij een modern goed geoutilleerd bedrijf dat houten massaprodukten vervaardigt voor de bouw.

Ter versterking van onze buitendienst zoeken wij

EEN ENTHOUSIASTE

VERTEGENWOORDIGER

voor het rayon OOST-BRABANT en LIMBURG.

Wij zoeken een man die van aanpakken en doorzetten houdt en daardoor een goed gehonoreerde positie kan opbouwen in een dynamisch en expansief bedrijf.

Sollicitaties, vergezeld van pasfoto, worden gaarne ingewacht onder no. 4720 L.D. Heerlen.

Benzine Service Dumoulin b.v.

vraagt voor spoedige indiensttreding

NETTE POMPBEDIENDE

Sollicitaties maandag t/m donderdag tussen 2 en 4 uur namiddag. Markt 20, Maastricht, tel. 19551

LINTEL B.V.

Fabriek en Groothandel in kantoor- en schoolbenodigdheden,
Polakweg 17, Rijswijk (Z.H.)

vraagt voor haar modern bedrijf een:

representatieve vertegenwoordiger

Voor het bezoeken van scholen en clubhuizen met speciale artikelen (voornamelijk handenarbeid) in het Zuidelijk deel van Limburg, standplaats Maastricht, Sittard, Heerlen of omgeving.

Alleen een betrouwbare kracht die ervan overtuigd is over goede verkoopcapaciteiten te beschikken en die bereid is de werkzaamheden met grote ijver en nauwgezetheid te verrichten, komt in aanmerking. Verkoopervaring wordt niet speciaal vereist. Opleiding minimum MAVO. In het bezit van rijbewijs B-E, leeftijd tot ca. 30 jaar.

Slechts uitvoerige schriftelijke sollicitaties worden gaarne ingewacht aan bovenstaand adres.

Gevraagd:

Technisch commercieel medewerker

voor de verkoop van hi-fi stereo apparatuur.
Uitgebreide, eigenhandig geschreven sollicitaties te richten aan:

H. GOOSEN
PLANKSTRAAT 7
MAASTRICHT

GEVRAAGD:

Technisch medewerker

met kennis en ervaring op gebied van hi-fi stereo techniek.
Uitgebreide, eigenhandig geschreven sollicitaties te richten aan:

H. GOOSEN
PLANKSTRAAT 7
MAASTRICHT

Voor onze afdeling woningbouw zijn op korte termijn

- TIMMERLIEDEN (st
- METSELAARS
- OPPERLIEDEN
- GRONDWERKERS

Gegadigden kunnen dagelijks inlichtingen krijgen op
aan de Leyenbroekerweg 2.

Bovendien is tijdens het weekeinde telefonisch kon
met:
- de personeelschef telefoon 04490—3002
- de hoofduitvoerder telefoon 045—311319

bv. Bouw- en Aannemingsmaatschappij Vi
Leyenbroekerweg 2 Sittard. tel.: 04490-69

SKODA handhaaft oude prijs!

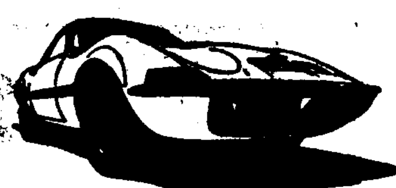
gedurende de maand januari met de modellen

SKODA 110 R coupé
voor ƒ 8.094,—
inclusief BTW, af Voorschoten; compleet met 2 mistlampen, radio, gemonteerd met tonneaukap

SKODA 110 LS sedan
voor ƒ 7.150,—
inclusief BTW, af Voorschoten; compleet met 2 mistlampen, radio

VOOR ALLE INFORMATIES, OOK VOOR DE MODELLEN VANAF ƒ 6.436,— inclusief BTW bij SKODA-DEALER

AUTOBEDRIJF
Jos. Limpens
Nieuwstraat 1, SPAUBEEK, telef. 04493-1379

Voor onze modern ingerichte afdeling SPUITEN zoeken wij

SPUITERS

Goede verdienstmogelijkheden.
Komt u eens met ons praten en vraag naar dhr. Vöttinger.

thüllen
Ihr Opel-Haus
AACHEN
Jülicher Str. 306, Tel. 0949-241-36555

H.T.P.

Hogeschool voor Theologie en Pastoraat, HEERLEN

Akademische opleiding tot priester en pastorale werker(ster) in dienst van Kerk en Wereld

- 6-jarige kursus, waarin aktuele thema's bestudeerd worden vanuit gedragswetenschappen, filosofie en theologie.
- Praktica van meet af in programma ingebouwd.
- Wettelijk erkend kandidaats- en doktoraal examen Theologie.
- Akten Theologie MO-A en -B
- In 5e en 6e jaar stages onder supervisie.
- Studietoelagen.

Toelatingseisen:
Getuigschrift Gymnasium, HBS, Atheneum, Kweekschool (3e leerkring), H.T.S. Andere vooropleidingen, ter beoordeling van de staf.

Inlichtingen en aanmelding:
Studiesekretaris: Oliemolenstr. 60, Heerlen. Telefoon 045—717651.
Zo spoedig mogelijk.

S.T.I.V.A.S. OPLEIDING
SCHOONHEIDSSPECIALISTE
DIPLOMA A EN B

ALSMEDE OPLEIDING **PEDICURE (DIRECT)**

Na een succesvolle cursus 1972 starten wij weer met een nieuwe op
1973 januari-februari a.s. Wij hebben nog enkele plaatsen vacant
voor dag- als avondopleiding.
Meldt u voor het verkrijgen van 100% zekerheid bij het, voor Sittard e
geving, Midden- en Noord-Limburg

ENIG
ERKEND S.T.I.V.A.S. OPLEIDINGSINSTITU

„Elly Wals"

Kromstr. 56-54 - Sittard - tel. 04490-2510 (5 lijnen). Prospectus op aanv

VRIJUIT 5

PER K.L.M. NAAR 'T VERRE OOSTEN

BERTUS AAFJES ZAG EEN KRUISIGING OP DE PHILIPPIJNEN

door Paul Haimon

DE dichter Bertus Aafjes is nog maar zelden te vinden in het torenhuis van kasteel Hoensbroek. Het is er voor hem, die rustig wil kunnen schrijven, te rumoerig geworden. Daarom trekt hij zich om te werken terug in de groengeverfde houten bungalow in de bossen van Swolgen. Voor wie in de omgeving niet thuis is, kan het moeilijk zijn hem daar te vinden. Daarom komt hij zijn bezoekers tegemoet in het enige café met feestzaal van het kleine dorp tussen Tienraij en Broekhuizen. „We zijn hier tien jaar geleden al gekomen. Bij mijn vijftigste verjaardag heeft een goede ziel mij aangeboden dat ik van haar bungalow gebruik mocht maken als ik geconcentreerd zou willen schrijven. Later heb ik deze bescheiden boswoning gekocht.

Ve zijn goed bevriend met burgeneester drs. Dietrich; hij woont zelf n Meerlo, er zijn enkele gemeenten ij elkaar gebracht, ik geloof dat hij u burgemeester is over vijf plaatsen. en intelligente en dynamische man, 'aar je echt op kunt rekenen."

n het pas voorbije jaar heeft Beris Aafjes weer een reis naar het erre Oosten gemaakt. Hij heeft een oort abonnement op de KLM en kan aarmee voor weinig geld naar de ndere kant van de wereld vliegen. k ben wel geen held in het vliegig. Mijn handen zijn nat van het ngstzweet als ik eruit kom. Godied Bomans had dat ook, en Michel an der Plas vertelt ook steeds dat j de zenuwen niet baas kan in zo'n estel. Maar het is de enige manier n in Japan, of Thailand, of in de hilippijnen te komen.

heb verleden jaar met opzet die ie landen uitgekozen omdat ik een udie wilde maken van de verschilnde beschavingen en de inoeden van de godsdiensten op het lk dat er leeft".

de ruime woonkamer van de bunlow tussen sparren en loofhout, eeft Bertus Aafjes vrijwel alleen eken die met het Oosten hebben maken. Het is echter slechts een aktie van zijn verzameling die op et Oosten en dan vooral Japan beekking heeft. Alleen de schrijver ef Last, niet zo lang geleden overeden, had nog een grotere bibliotheek het verre Oosten betreffend, o meent hij te mogen zeggen.

„Na die verzameling komt als particuliere collectie die van mij. Ik heb die in Hoensbroek en moet daar soms naartoe om achter iets te komen wat alleen in boeken is te vinden. Het meeste van wat ik nu schrijf, gaat over Japan. Mijn Rechter-Ooka serie breidt zich nog steeds uit. In Nederland begint men er werkelijk belangstelling voor te krijgen. In Japan zijn de Ooka-verhalen wekelijks op de televisie. Zij worden daar genoten als hier Maigret-detectives. Ze zijn iets fijner gestemd, en hebben een heel vernuftige ontknoping. Die is bijna altijd bijzonder verrassend. Rechter Ooka leefde — zoals de lezers van mijn boeken wel zullen weten, want ik heb zijn geschiedenis nogal eens verteld, twee-en-een-halve eeuw geleden in Edo, het tegenwoordige Tokio. Ooka was een samoerai, die het dank zij de toenmalige strenge heerser Tokugawa tot een hoge rang bracht. Hij werd een rechter van legendarische scherpzinnigheid. Toen ik hem eenmaal had ontdekt, ben ik me steeds meer voor Rechter Ooka gaan interesseren, ik ben zelfs 'n specialist in 't Ookisme geworden. Iedere keer als ik in Japan kom, verleden jaar was dat de vierde keer, ga ik nu naar zijn graf en brand daar wierook. Ik was er de laatste keer toen men zijn herdenkingsfeest vierde.

Dat was een bijzonder kleurig volksfestival. De bevolking ging gekleed in gewaden zoals die ten tijde van Rechter Ooka werden gedragen. Ik was al vaker in het tempeltje geweest, maar nu was ik een buitenlands specialist in hun ogen. Stel je voor dat er hier in ons land een Japanner opduikt die boeken heeft geschreven over Jan van Schaffelaar; dan kijk je ook even vreemd op en je wilt zo iemand aan alle gegevens helpen die je maar in de verte over die figuur weet. Zo verging dat mij in dat plaatsje waar Rechter Ooka ligt begraven, veertig kilometer van Tokio vandaan. De burgemeester van de plaats vroeg me of ik de herdenkingsrede wilde uitspreken. Ik heb dat gedaan. Ik begon in het Engels, toen men dat toch niet bleek te verstaan ben ik overgegaan op het Nederlands. Ik heb hen later wel een vertaling overhandigd van wat ik heb gezegd.

De laatste afstammeling van de rechter, hij draagt ook de naam Ooka, zat naast me, aan de andere kant de burgemeester. Die afstammeling is een miljonair, rijk geworden door de fabrikatie van ajinomoto, een geurzout dat men in vrijwel alle Japanse recepten vindt. Bij ons is dit smaakzout als chinees zout of ve-tsin te koop. Het is een veel zachter, geuriger zout dan ons keukenzout; als Bertus of zijn vrouw Poes een maaltijd klaar maakt, is het er steeds bij. Hij vertelt dat hij in Japan meestal vis eet en die dan rauw.

„In de pauze van een theatervoorstelling, die duren soms acht uur, een oosterling kent in zo'n geval geen tijd, bestel je rijstwijn en sjoesi, ook een vissoort. Het is een belevenis in Japan zo'n Ooka-voorstelling mee te maken. Ik heb in mijn Ooka-verhalen niet alles zo precies-Japans kunnen maken als het origineel. Echte Japanologen raad ik dan ook liever aan zich bij het oorspronkelijke te houden. Maar hoeveel van deze soort zijn er in Nederland? Mijn werk is bedoeld als entertainment voor nederlandse lezers. In het plaatsje waar ik in de Rechter Ooka-tempel het herdenkingsfeest meemaakte, ben ik wel een soort autoriteit. Als ik er weer kom, word ik tot ereburger benoemd. Ik hoop natuurlijk dat het nog eens zo ver komt".

Buiten aan de lage takken der bomen hangt reuzel aan een draadje. Daar komen de mezen aan pikken. Zo alleen in het stille bos kan de dichter de vogels ongestoord gadeslaan. „Daar, een goudvinkje; ik heb hier al vier soorten van mezen ontdekt." Leeft hij nu als een soort dichter in een ivoren toren, als een kluizenaar die zich van de mensen teruggetrokken heeft? Is hij, onder invloed van het Oosten, een soort boedhistische monnik geworden? Niets daarvan. Men weet hem in Swolgen trouwens ook te vinden. Terwijl ik met hem in gesprek ben, meldt zich een jongeman uit Hoensbroek die verzen heeft geschreven en daarover het oordeel van de beroemde dichter uit zijn eigen plaats wil weten. In Swolgen zelf zijn Bertus en Poes deelgenoot aan het gemeenschapsleven. Zijn vrouw heeft aan een school les gegeven in vrije expressie, die kinderen groeien nu op en behoren tot de kennissenkring.

„EENMAAL een christen, blijft een christen", zegt Bertus Aafjes. „Ik heb op de laatste reis echter wel gezien, dat de boedhisten vredelievender zijn dan met name de katholieken. Ik kwam eerst in Thailand. Bangkok is het knooppunt van allerlei vliegwegen. En daar werd ik opgevangen door een Nederlander, en wel iemand uit Hoensbroek. Hij was eigenaar van een hotel dat temidden van het water ligt en hij heeft het dan ook gewoon Plaswijck genoemd.

Hij is eerst getrouwd geweest met een Thaise prinses. Ik was dodelijk vermoeid toen ik aankwam, ook tengevolge van de angst die ik weer in het vliegtuig had doorstaan, ik kom daar niet meer vanaf. Ik wilde 24 uur in een stuk door slapen, maar na een paar uur kwam de eigenaar me wekken. „Nu ik weet dat u hier bent, laat ik u niet meer los voordat u een heel bijzondere belevenis in Thailand hebt meegemaakt. Stap maar in mijn auto, zei hij. Er worden 500 gesneuvelde soldaten gecremeerd".

De man heeft uitstekende relaties en ik kwam op zeker moment terecht tussen koningin Sirikit en koning Sunibal van Thailand. Wij hebben samen stokjes met wierook gebrand voor de gesneuvelde Thaisese soldaten.

DE hele bevolking was er. Een bont gewemel van vissers, boeren uit het oerwoud en hun vrouwen en kinderen. Zoiets als Volewijkers of Staphorstenaren die in Amsterdam op de Dam verschijnen. Vroeger werd er een brandstapel gemaakt waarop de lijken verast werden. Nu was er een toren met een pijp. Er stonden 500 kleine kistjes van bamboe klaar. De familie mocht de as mee naar huis nemen. Die soldaten waren gesneuveld tegen de communistische infiltranten. Je zag een heel volk dat bang was onder communistisch regiem te komen, al wist je het van die boeren toch niet helemaal. Maar de regering is fel anti-communistisch. Zo fel zelfs dat een boek als „Don Camillo in Rusland" er verboden lectuur was. Dan kom je tot de ontdekking dat de oorlog een soort oude stammenoorlog is. En daar maken de Russen, Chinezen en Amerikanen misbruik van. Die plechtigheid heeft drie dagen geduurd. Ik ben toen ook in een boedhistisch klooster geweest, en ik zag alleen maar heel vredelievende mensen overal. Thailand was vredig, al heerste er ergens ook de oorlog.

In de Philippijnen waar ik toen naar toe vloog, heerste die niet, maar wat ik er beleefde was een verschrikking. Ik ben daar geconfronteerd met een soort godsdienstig masochisme. Het heeft me zo erg getroffen dat ik eraan ben blijven denken. Thailand was een primitief land en het boedhisme was primitief maar niet wreedaardig. In Japan waar ik vroeger was geweest en ik weer zou komen, was het boedhisme meer verfijnd. Manilla was beschaafd en katholiek. Ik had gehoord dat in de Goede Week zich mensen aan het kruis lieten slaan om zo boete te doen en dezelfde pijnen te doorstaan als hun Heiland.

De regering op Manilla is wel tegen die praktijken maar ze vinden nog jaarlijks plaats. Het was voorjaar, het land stond vol orchideeën. Ik kwam te horen dat een ex-convict ieder jaar naar een eilandje ging om, buiten de greep van de Manilanese politie, zijn liturgische kruisiging te ondergaan. Daar ben ik toen ook heen gegaan. De man had het al vele malen gedaan. Hij liet zijn handen en voeten met spijkers doornagelen. In de straten zag je nog flagellanten die hun lichaam tot bloedens toe geselden met roeden. De bloeddruppels klonterden op hun blote ruggen. Toen het echter begon te regenen waren ze bang voor een paar druppeltjes hemelwater en gingen ze schuilen. Die man aan het kruis werd vergeten. Hij is onder mijn ogen als het ware gestorven. Dat is het katholicisme van de Philippijnen. De paus, Paulus V, wilde bij de geliefde Philippijnen zijn en toen hij er aankwam werd hij door een Manillaanse fanatiekeling met een mes gestoken. In dezelfde Goede Week dat er door die nog middeleeuwse katholieken op een onvoorstelbare manier boete wordt gedaan, geschieden in Manilla twintig moorden. Ik weet nu niet meer goed wat ik hier mee aan moet. Ik schilder het wellicht wat zwart-wit, maar ik ben er toch van overtuigd, dat er door elementen onder de christenen een leer wordt gepredikt die door masochisten wordt uitgebuit. De zucht tot macht, tot bezit, tot agressiviteit, die je van jezelf zo goed kent. In Manilla kun je 's avonds niet alleen uitgaan, je kunt alleen een taxi nemen en die moet je dan nog door de portier van je hotel laten bellen. De burgemeesters op Manilla zijn in theorie wel zelfstandige bestuurders, maar hun rechterhand is steeds een Amerikaan."

DE laatste reis van Bertus Aafjes heeft nog geen nieuw boek opgeleverd. Hij kan nog jaren vooruit met de Rechter Ooka vertellingen. Tijdens de komende boekenweek zal men daar trouwens meer van horen. Meer mag hij er nu niet over zeggen. In het bos op de zandheuvel waar zijn bungalow staat, is het nu aarde-donker. Een uil flappert met zijn krachtige vleugels. In de verte een kreet van een angstig konijn.

HET ONGELUK KOMT DOOR DE MOND,

de zaak van de rode lakdoos

door Bertus Aafjes

Het ongeluk komt door de mond. Rechter Koejo logeerde in De Groene Draak. Het was een lange reis geweest van Kioto naar Edo, maar het hete bad in de herberg had hem verkwikt. Hij verwachtte rechter Ooka. Koejo en Ooka waren vrienden, beiden waren befaamde rechters, Koeko in Kioko en Ooka in Edo. En beider namen werden vaak bewonderend in een adem genoemd. Het was daarom begrijpelijk dat er een zekere rivaliteit tussen de vrienden bestond. Deze ontaardde echter nooit — daarvoor koesterden de beide mannen een te grote bewondering voor elkaar. Koejo was verheugd toen hij de snelle stap van Ooka hoorde naderen. Hij klapte in zijn handen en vroeg het dienstertje in nachtblauwe kimono twee kruikjes sake te brengen.

„Wat voert u naar de hoofdstad vriend?" vroeg rechter Ooka terwijl hij van zijn beker sake nipte. „Een tamelijk vervelende zaak," antwoordde rechter Koejo. „Ik moet een beruchte oplichter in hechtenis nemen. De grond in Kioto is hem te warm onder de voeten geworden en hij is uitgeweken naar Edo. Maar voor hij het jou hier lastig gaat maken, breng ik hem terug naar Kioto. Uit betrouwbare bron weet ik waar hij zich ophoudt. Hij heet Saito. Hij is getrouwd met een jonge knappe vrouw, Fosjiko. Beiden verblijven in De Wenkende Kat, een logement vlak bij de Horikirituinen. Voorlopig houdt Saito zich natuurlijk rustig. Hij zal overdag wel met zijn vrouw in de Horikirituinen wandelen om er de irissen te bewonderen."

„Ze staan juist in bloei," beaamde Ooka. „Ze bloeien nog mooier dan vorig jaar en in alle kleuren. Ik zag gele, witte, blauwe, purperen, ik heb er zelfs gezien die bijna zwart van kleur waren. Maar om op Saito terug te komen: op grond waarvan arresteer je hem?" „Ik kreeg een vertrouwelijke vingerwijzing uit de onderwereld van Kioto," antwoordde Koejo. „De rest is kinderspel. Ik grijp hem en neem hem mee terug. In Kioto laat ik hem folteren. Het is geen erg elegante oplossing — maar praten zal hij ongetwijfeld. En ik zie werkelijk geen andere mogelijkheid, want ik heb geen enkel bewijs tegen hem. Tenzij die vertrouwelijke vingerwijzing uit de onderwereld natuurlijk." „Een vingerwijzing uit de onderwereld. Zou je daar nu wel zoveel waarde aan hechten, Koejo? Iemand folteren alleen op grond van een vingerwijzing uit de onderwereld..."

„Ik ken je bezwaren, Ooka. Jij bent tegen hardhandige methoden. Je wilt iedere zaak oplossen met zachte hand. Dat is nu eenmaal jouw methode. Men noemt haar al: de methode van de zijden sjaal. Maar een oplichter als Saito is veel te listig." En Koejo vulde Ooka's beker.

„Als hij listig is moet je hem met een list vangen," merkte Ooka nuchter op.

Koejo's ogen vernauwden zich. „Vang hem dan met een list," zei hij prompt. „Als je zo tegen duimschroeven bent — Saito bevindt zich tenslotte op jouw grondgebied."

Ooko glimlachte. „Goed," zei hij. „Saito en zijn vrouw logeren in De Wenkende Kat. Ze hebben natuurlijk geen verblijfsvergunning. Ik laat hem vannacht arresteren en morgenochtend voorgeleiden. Ik nodig je uit op de zitting."

Koejo haalde zijn schouders op. „Maar hoe ter wereld breng je Saito zo gauw tot een bekentenis? Toch niet met je befaamde zijden sjaal..."

„Inderdaad — met mijn zijden sjaal," knikte Ooka. „En ik kan je ook zeggen waar ik Saito tot een bekentenis dwing. In de Horikirituinen."

„Wat is dat voor een prachtige lakdoos?" vroeg rechter Koejo de volgende morgen en hij wees op een grote rode lakdoos versierd met zilveren reigers. „Het is de lakdoos waarin ik mijn ambtsgewaden bewaar. Een kunstwerk nietwaar? Ja, wij hebben bijzonder bekwame lakbewerkers hier in Edo. Maar kom, ik laat Saito en zijn vrouw nu onmiddellijk voorgeleiden. We grepen hen vannacht in De Wenkende Kat."

„Heb je zijn vrouw ook gearresteerd?" vroeg Koejo verbaasd.

„Ik ben geen liefhebber van duimschroeven" antwoordde Ooka. „Maar dat betekent nu ook weer niet dat ik een man als Saito met zachtheid behandel. Zijn vrouw verblijft hier trouwens ook zonder vergunning."

Koejo keek met belangstelling toe, hoe Saito en zijn jonge vrouw door de wijkagent Goeja voorgeleid werden. Saito was een lange magere man wie men een zekere allure niet ontzeggen kon. Hij had dunne lippen en een kleine snor. Hij knielde op de vloermatten, boog en keek rechter Ooka onderzoekend aan.

„Verdachte Saito," begon de rechter. „Het is mij bekend dat je een lange reeks van oplichtingen begaan hebt in de keizerlijke stad Kioto. Ik ben ervan overtuigd dat je naar Edo gekomen bent om hier je praktijken voort te zetten. Nu zou de eenvoudigste oplossing zijn je naar Kioto te laten brengen om je daar te laten folteren door de plaatselijke magistraat, die van je schuld overtuigd is. Maar ik houd ervan de zaken zelf ter plaatse te regelen. Wat je oplichterijen betreft, kan ik je niets ten laste leggen en duimschroeven pas ik niet gaarne toe. Maar je bent in overtreding want je bevindt je zonder verblijfsvergunning in Edo. En aangezien ik lieden die overtredingen begaan, niet met zijde wens te bekleden, leg ik je de volgende boete op. Ik eis van je dat je je vrouw driemaal op je schouders door de Horikirituinen draagt. Dit zal je er wel van overtuigen dat het niet lonend is je oplichterspraktijken in Edo voort te zetten."

„Maar edelachtbare," protesteerde Saito, terwijl zijn vrouw in lachen uitbarstte, „ik ben nog maar enkele dagen in Edo en u wilt mij voor de hele stad belachelijk maken. Iedereen zal mij voortaan nawijzen als de man die zijn vrouw driemaal op zijn schouders ronddroeg door de Horikirituinen." „Dat is waar," knikte Ooka instemmend. „Het ligt natuurlijk niet in mijn bedoeling om je hier in Edo voor je verdere leven onmogelijk te maken. Daarom staat daar die rode lakdoos. Je vrouw kan daarin plaats nemen, want de doos heeft haar lengte. En zij krijgt het niet benauwd, daarvoor heb ik gezorgd. Niemand zal je nu nog belachelijk vinden, als je haar door de Horikirituinen draagt. Je zult er uit zien als een beschaafde koelie die een lakdoos van de lakdoosmaker naar het huis van de koper brengt. Ik verzoek je vrouw nu plaats te nemen in de doos. Het verlicht je straf ongetwijfeld als je bedenkt hoe zoet de last is die je op je schouders neemt."

Opnieuw brak de schone Foesjiko in schaterlachen uit. De rechter keek haar peinzend aan. „Er liggen enkele zijden doeken op de bodem, zodat je niet ongemakkelijk ligt," zei hij op hoffelijke toon. „Maar ik laat de doos wel verzegelen. Want ik zie er je man voor aan dat hij hem anders in de Horikirituinen opent. En het is niet mijn bedoeling dat hij zijn boetedoening beschouwt als een wandeling met jou door de tuinen om er samen van de fraaie irissen te genieten."

Koejo keek verwonderd toe hoe de vrouw van Saito lachend in de lakdoos ging liggen en hoe twee gerechtsdienaren hem vervolgens sloten en zorgvuldig verzegelden. „Zet hem maar vast bij de ingang van het gerechtsgebouw," zei Ooka tegen de zaalwachters. „En jij Goeja, kijk nauwlettend toe dat er geen ongerechtigheden gebeuren. Je moet een misdadiger altijd in zijn zwak aantasten, Koejo," fluisterde Ooka. „En Foesjiko is Saito's zwak." Daarop verhief de rechter zijn stem: „Ik geef je in overweging Saito dat mijn lakdoos een kostbare lakdoos is en dat het je geen goed zou doen als de doos schade opliep. Hetzelfde geldt voor je vrouw. Het was nodig haar hierin te betrekken, maar behandel haar zo zachtzinnig mogelijk. Draag haar door de Horikirituinen zoals het betaamt — als een bloem te midden van bloemen. Doe wat ik zeg..."

„Laat ons een kop thee drinken, in mijn werkkamer, Koejo," stelde Ooka voor. „Het duurt zeker een uur voor onze eerbiedwaardige koelie terug is om in het gerechtsgebouw zijn bekentenis af te leggen." „Bekentenis?" vroeg Koejo ongelovig.

„Heb je nooit gehoord dat vrouwen de meest gesloten man tot spreken kunnen brengen?" antwoordde Ooka. „Een vrouwehaar is sterker en heeft grotere aantrekkingskracht dan een span ossen, zegt men. En de kuiltjes in de wangen van een vrouw kunnen een kasteel ineen laten storten." „Nu begrijp ik je, Ooka," riep Koejo uit. „Zij werkt dus met je samen." „In zekere zin," sprak Ooka dromerig. „Je zult het straks zelf wel zien."

„Ik verklaar de zitting voor heropend," sprak Ooka, nadat een uitgeputte Saito de rode lakdoos neergezet had op de vloermatten van het gerechtsgebouw." „Neem plaats, Saito," gebaarde de rechter minzaam. „Ik ben ervan overtuigd dat je nu wel een uitvoerige bekentenis zult willen afleggen." De lange man met de keurige snor keek de rechter met sombere ogen aan. Wat bedoelt u, edelachtbare," vroeg hij, terwijl hij het zweet van zijn voorhoofd wiste. „Wel, ik denk dat je gedurende je tocht door de Horikirituinen je vrouw in de lakdoos meer dan eens vervloekt zult hebben," opperde rechter Ooka. „Misschien wenst zij een klacht tegen je in te dienen."

„Mijn vrouw een aanklacht indienen tegen mij," riep Saito uit in opperste verbazing. „Op grond waarvan, edelachtbare? Natuurlijk heb ik haar onderweg wel eens vervloekt omdat zij zo zwaar woog. Maar voor haar zou dat nooit reden zijn om een aanklacht tegen mij in te dienen." Ooka knikte begrijpend.

„Misschien heb je wel wat meer gedaan dat alleen vloeken en zuchten. Op zo'n lange eenzame tocht zul je toch ook wel eens een verstandig woord met je vrouw gewisseld hebben. Misschien heb je haar gezegd dat je in de toekomst het pad der misdaad niet langer wenst te betreden. Of misschien heb je haar gezegd dat je voortaan wat voorzichtiger te werk zult gaan bij je schurkenstreken. Genoeg bezwarende verklaringen om je vrouw een aanklacht tegen je te laten indienen." „Kom nu, edelachtbare," riep Saito woedend, „dit is toch ongehoord. Mijn vrouw mag niet eens tegen mij getuigen. Afgezien nog van het feit dat zij dit nooit zou willen doen." „We zullen zien," sprak Ooka kalm. „Zaalwachters, verbreek de zegels en open de doos." De beide zaalwachters deden snel wat hen bevolen was, terwijl Ooka met onbewogen gezicht naar de doos staarde.

Een ogenblik later ging er een gemompel door de rechtszaal dat snel overging in luid gelach. Moeizaam kroop de gestalte van Goeja uit de doos. De wijkagent rekte zich enkele malen in volle lengte uit. Toen richtte hij zich tot rechter Ooka en verklaarde: „De verdachte heeft herhaaldelijk tegen mij beweerd dat hij in de toekomst nog voorzichtiger te werk zal gaan en dat hij voorlopig niet naar Kioto zal terugkeren, omdat de grond hem daar te warm geworden is onder de voeten. Wat de bijzonderheden betreft..."

Ooka zag hoe Saito vertwijfeld met zijn handen naar zijn hoofd greep. Hij keerde zich glimlachend naar rechter Koejo. „U kunt hem meenemen naar Kioto," zei hij. „Zoals u hoort heeft hij in de Horikirituinen een volledige bekentenis afgelegd. Het is maar al te waar, wat wij hier in Edo beweren — Alle ongeluk komt door de mond."

Uit de bundel „De Vertrapte Pioenroos" die binnenkort verschijnt bij Meulenhoff, Amsterdam

VERMAKELIJKHEDEN

SCHINVELD
in Bar-Dancing Theunissen
iedere zaterdag, zondag en woensdag
DISCO-TIME
disk-jockey's JAN en PIERRE
Vrij entree.

PERGOLA
Schelsberg 167, Heerlen, tel. 711422
Zaterdag **disco-dansen** met hitparade
Zondag Italiaans dans- en showorkest
Maandag **carnavals-talentenjacht** als gast TON JORNA

DANCING GORISSEN
BRUNSSUM
heden zaterdag en zondag
D A N S E N
een der mooiste dancings van limburg

Safari Restaurant Tuddern
Löwen Safari
Iedere zaterdag en zondag
D A N S E N
met het orkest:
LOS COLIBRIS
Vrij entree
Warme en koude maaltijden.

MOLENBRONZAAL
LIMBRICHT
ZONDAG 21 JANUARI
D A N S E N
met TONY LANG

— SCHINVELD ! — SCHINVELD ! —
IM HEIDE STüBEL
Café-Rest. Pension
HEDEN ZATERDAG
GROOT CONCERT
met het Medly trio
Bel. uitn.: E. Cobussen en H. Droomers

GELEEN BAR-DANCING
Le Caveau
Gedurende de maand januari speelt voor U elke zaterdag en zondag het dans- en show-orkest
THE QUINTO'S

Bar-Dancing
't Wölfje
Heden zaterdag en zondag
DANSEN
met het orkest
DE MELODISTEN
J. D. Bek — Kasperenstraat 54 — Kaalheide

SCHINVELD - DANCING
LABERINTO
IEDERE ZATERDAG EN ZONDAG DANSEN
D.J. JO ROSENBOOM
brengt u een gevarieerd programma.
ZATERDAG GROOT PRINSENBAL
De C.V. Sjilvent Alaaf en prins......? met gevolg verwachten u.
Dansen tot 2 uur.

EL DORADO — KEGELPALEIS PAUBEEK
Voor een gezellig weekend naar El Dorado
heden zaterdag en zondag, orkest:
THE MELODY STRINGS

BAR-DANCING „GALOUPPE"
GULPEN
Dit weekend weer twee geweldige orkesten:
HEDEN ZATERDAG: **THE HIPPY'S**
A.S. ZONDAG: **THE JAGUARS**

Volkshuis
LINDENHEUVEL-GELEEN
zaoterdig 20 jannuari ôm 20.11 oer
ZUM BLAUEN BOCK
Carnavalszitting met Prinse Proklamaasie
Mitwirkenden o.a.: Natasja en Emile, die Zwei Mösje en vele anderen.
Na afloop en morgen zondag
DANSEN met Frans Löwis

BEEK
Zaal MAESSEN
MORGEN ZONDAG:
THE SUNNY PIPERS

Kermis Mheer
zondag 21 en maandag 22 januari
GROOT BAL
in de harmoniezaal
zondag speelt het toporkest
The Allsounds
en maandag speelt op veler verzoek
Tony Lang
aanvang beide dagen 19.30 uur

MORGEN, ZONDAG 21 JANUARI
FRüSCHOPPEN en BAL
C.V. DE KRAONKELAERE
Orkest: DUO BETSY en JO
's Morgens, aanvang 11.11 uur t.m. 14.00 uur,
's avonds, aanvang 20.11 uur
Reüniegebouw
Wilhelminastraat 1, Geleen

BAR-DANCING TREFCENTRUM
CHEVREMONT
Iedere maandag, woensdag, donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag
Disko-avond
met als presentators de disk-jockey's
PEDRO - AMIGO en CHARLIE
aanvang half 7
Tevens verhuur van zalen voor bruiloften, partijen, en koffietafels.

Waar gaan wij dit weekend naar toe?

Café-Bar-Dancing 'Marktzicht'
HOOFDSTRAAT 1[illegible] — SCHAESBERG
Heden zaterdag en zondag
VRIJ DANSEN
Orkest „De Zorgenbrekers"
Iedere woensdag DANSEN voor alleenstaanden
Aanbevelend Jan v.d. Boogaard

KEGELPALEIS - DANSEN - HEERLEN
hotel — café — bar — dancing — vergaderzalen
Iedere VRIJDAG, ZATERDAG, ZONDAG en MAANDAG
D A N S E N
met het alombekende stemmingsorkest
COLEN COMBO
Heden zaterdag in de zaal PRINSEBAL met prinse-uitroeping C.V. de Batterave.

St. Sebastianuskirmes in Tüddern
im Saale Hostenbach-Honings
21., 22. und 23. Januar 1973

Sonntag, 9 Uhr Kirchgang
11 Uhr FRÜHKONZERT TROMMLERKORPS MUNSTER-GELEEN UND INSTRUMENTALVEREIN TÜDDERN
15 Uhr Umzug durch den Ort
18 Uhr TANZ

Montag, 10.30 Uhr KLUMPENBALL MIT DEM MUSIKKORPS DER SCHUTZPOLIZEI ESSEN
18.30 Uhr TANZ

Dienstag, 19.11 Uhr PRINZENPROKLAMATION MIT VERLOSUNG

Er spielen: „THE ALPINOS"

DANCING BUS - Brunssum
Heden zaterdag DISCO-TIME
zondag: THE TWENS

Bar-dancing EXTASE
ECHT
Heden zaterdag dansen
met het RADI ENSEMBLE
zondag dansen
met [illegible]

Bar-dancing EXTASE
Het trefpunt voor Echt en omstreken.

VAESRADE
Heden zaterdag
en zondag
PICOLINO'S

Mechelen
Café-Dancing De Paardestal
Heden zaterdag, zondag, maandag en dinsdag
VRIJ DANSEN
Orkest: THE MELODY MIXERS
Vriendelijk uitnodigend, L. Meentz-Loozen.

Café-Restaurant - Dancing - Friture
Waltmans-Boesten
KLIMMENDERSTRAAT 8, KLIMMEN
Bezoek ons restaurant met de eerlijke Hollandse keuken
Zalen voor bruiloften en partijen

Bar - Dancing 'T WIELTJE
CAFE WIELTJE
Elke zaterdag en zondag
DANSEN
met het bekende dansorkest
CON AMORE
Akerstraat 36, Spekholzerheide, tel. 045-412465

Exclusieve, intieme BAR - DANCING
Der Bloasbalg
WAHLWILLER
ELK WEEKEND DANSEN
Dagelijks geopend vanaf 17.00 u. Zondag vanaf 10.00 uur. Dinsdags gesloten. Reservering mogelijk. Tel. n. 17.00 u. 04451-36[illegible]

Bar-Dancing MANUELA
Heerlen
Iedere woensdag, vrijdag, zaterdag en zondag
DANSEN
o.l.v. DISK-JOCKEY THEO „B"
Vrijdag 26 januari a.s. presenteren wij:
Adam en Eve
20 januari a.s. in ZDF Hitparade
Reserveer tijdig — Beperkt aantal plaatsen

CAFé-DANCING
ROMANTICA
NIEUW-EINDE
Zaterdag en zondag
DANSEN
met
THE NAUGHTIES

ZUM BLAUEN BOCK
Heden zaterdag en zondag
DANSEN
met het orkest
Die drei Cordis Original
Romeinenstraat 84
KERKRADE-W.
TEL. 045—413689
K. v. Hoof-Dortants

Café-Bar-Dancing
„SAN REMO"
Spekholzerheide
Kasperenstraat 29
tel. 045-411254
HEDEN ZATERDAG en ZONDAG
DANSEN
met
THE JENCO'S
Vrij entree
Zaterdag tot 3 uur geopend.

Zondag 21 januari
K.P.J.-BAL
ZAAL
„MOULIN ROUGE"
WIJLRE
Aanvang 19.00 uur — Orkest: BERMULO'S
Uitnodigend, het Kringbestuur

Kermis Klimmen — Zaal Keulen
zondag en maandag
D A N S E N
met THE TRAVELLERS
(voorheen Yumal Band)

Nieuwstadt
heden zaterdag VRIJ BAL
in Bar-Dancing 't Nestje
met het alombekende orkest ACCORDEONETTE
Aanvang 19.30 uur.

Heden zaterdag, zondag en a.s. vrijdag
DANSEN in „CLUB 208"
met disk-jockey MIKE, die een gevarieerde hitparade brengt.
A.S. DINSDAG 30 JANUARI
KARNAVALSBAL
georganiseerd door het Kasteleinscomité
Patronaatstraat 6, Kerkrade-W., tel. 045—418122

VERMAKELIJKHEDEN

kastelen bekeken

een serie van paul haimon

Het Geutje te Ohé werd weer kasteel Hasselholt

Adellijke familie zorgde voor restauratie van fraai feodaal kasteel

stijlvolle kasteel te Ohé, de gemeente Ohé en Laak, eft weer een adellijke bewoner. Kort voor Kerstmis eft de nieuwe eigenaar, J. F. M. G. baron van Hövell Westerflier het bijzonder door rijksmonumentenzorg gerestaureerde historische bouwwerk kunnen betrekken. De eigenaars op de plaats, maar ook het en de hele streek van Midden-Limburg kunnen nu gelukkig zijn met feodaal sieraad. Door een torische speurtocht van nieuwe kasteelheer is ook oorspronkelijke naam van kasteel weer bekend. In volksmond heet het steeds Geutje"!

houdt baron van Hövell voor 'n dialect uitspraak van Goedje, waarom hij dan ook schrijft, en dat is dan naam voor het kasteel maar aanduiding in een algemene term voor een soort land-. Bij zijn zoeken naar de bewoners van het kasteel is hij op gegevens gestoten, hem de naam Hasselholt op- als de zekere naam het kasteel. Nu hij zelf de en de bewoner ervan is, zal in het vervolg die naam voor het kasteel gevoerd. Achter een dijk de Maas, die er een wijde maakt in de richting Roosen de Maaseiker brug naar zuiden, rijst het kasteel statig uit boven het vlakke een goudgeel bouwkunstig tussen het groen of bruin de bomen aan de ene kant, bruin aan de andere als men het vanuit Aaster- of van de Maasdijk af in ouw neemt. Van de bo- uit kijkt men bij helzicht tot Maasbracht aan de zijde, komt Thorn in het vanuit het torenraam, je ogen over de water- door de grondontginningevormd in de Maas tot het Aldeneyck en Maaseik van- de grote bovenzaal die het rijk is. In het dorp Ohé Laak had kasteel Hasselholt zijn restauratie een te benijden reputatie; die werd, on- zijn grote architectonische, in sympathie immers tot 1920 ruimschoots overvleu- door het witte kasteel Wal- nog onmiddellijker bij de gebouwd op de grens van Laak en Stevensweert tegen- het Belgische Kessenich. Walburg werd dan ook tijd bewoond door een familie die zich het wee van het dorp bleef ken; de helft van de be- op de Laak onderhield dienstverband met die gravin, freules, graaf of werden met een ontzag getreden als waren zij stelijken bloede. Het witte kasteel Walburg, dat enige vertoonde met Het bergde een fameuze me- werd slechts bereikt via kilometerslange oprijlaan, omringd met een prachtig van de kostelijkste orten. Van kasteel Hassel- was de naam in de vergeetgeraakt, men herinnerde ook geen bewoner meer die adel afstamde. Het Geudje door erfenis in het bezit van de uit België af- heer Leo Smets, een aat van buiten. Een na- hebber ook, die het land- bewoonde en diende zoals erenaristocraten dat deden boeken en toneelwerken Russische schrijvers als enjef, Tolstoi en Tsjechof.

eer Smets droeg ook een Tolstoi-baard, zag men dik- blootsvoets, en droeg ge- lijke buitenkleding van legerstof. Zijn zuinige werd spreekwoordelijk, hij had het landgoed door plant van veel fruitbomen, der reeds laagstam, een ige ambiance geschonken. de oude muren, kon men zomer de morellen zien, er was een haag van ige druivelaars, van een ige gracht was een vijver bleven die in zijn midden landje had met een zomer- en. Dit was aanvankelijk rietstro bedekt, maar dit akbedekking moest het op moment alom, ook op de ens van de adel, afleggen de lelijke maar wel ge- lijk aan te brengen golf- Bij het paviljoen kwam een eendehut, er zwommen eenden die dikwijls verge- waren met dapper zwem- jongen, in de treurwilgen het altijd een gekwetter van waterhoentjes kwamen op de weg voor het kasteel en zo bleef er voor de voldoende aan roman- om ook bij de ingang van kasteel te blijven toeven als de ingang tot een paradijs. De Smets was gehuwd met een lieve, frèle bewegelijke een Vencken, die het kas- ook feitelijk had geërfd; met warme menselijke eigen- hield zij, meer dan soms wat exotisch verschij- man, de brug naar de dorpsbewoners open. Hun zoon Mathieu Smets, de latere burge- meester van Roosteren, nu met pensioen, erfde het Goed en deze verkocht kasteel en bijgebouwen mei van het jaar 1969 aan baron van Hövell tot Westerflier, dat moment nog archivaris- bibliothecaris en directeur van gemeentemuseum van Roer- mond. Baron J. C. F. M. G. van Hövell nu met pensioen, werd geboren in Nijmegen. Hij had jonge jaren doorgebracht op Huize Brakkestein, zijn vader kasteelheer van Gnadenstein Kleef. Voor hem is oud-gouverneur van Limburg dr. Frans Houben nog enige tijd kandidaat- geweest van het Geudje;

zijn geslacht stamt uit het naburige Stevensweert en was reeds met een tak in Ohé en Laak. in Huize Geno, vertegenwoordigd. De nieuwe kasteelheer is een figuur zoals een kasteel van architectonische en historische waarde het nodig heeft. Hoe democratisch we ook willen zijn, er behoort een bepaalde levensstijl, een geloof in blijvende waarde, een aanvoelen van de fijnere geplogenheden van het leven bij om de ruimten van een historische ·burcht te geven wat deze toekomt. Daarom hoeft een kasteel nog geen in oudheid en feodale glorie verstijfd stuk antiek te zijn. Het komt erop aan, het in liefde te bewonen, het te beleven met al de gratie die het vermag af te stralen. De heer en mevrouw Van Hövell tot Westerflier hebben ook als nieuwe kasteelbewoners niet de bedoeling zich als verouderde feodalen op te stellen. Bij het restaureren kon men mevrouw Van Hövell, geboren Guljé, dan ook vaak op de steigers aantreffen, en al is het grote werk wel gedaan onder de kundige leiding en nauwlettend toezicht van Rijksmonumentenzorg, er zijn tal van detail-oplossingen aan haar inzichten te danken. Het is hun beider bedoeling het kasteel ook in het dorpsleven een rol te laten spelen. „We stellen ons voor, als het kasteel, en vooral ook het buitenaanzicht en, ook het interieur geheel op orde is, de mensen uit het dorp te ontvangen. Bij voorbeeld op een zondag na de hoogmis. En dan graag met de harmonie erbij. Ze hebben hier een prachtig muziekkorps. Het is bijna onvoorstelbaar wat zo'n kleine dorpsgemeenschap, van nog lang geen duizend zielen, op muzikaal terrein presteert. In de bovenzaal willen we ook lezingen en voordrachten, over oudheidkunde en historie zeker, maar het hoeft niet tot die onderwerpen beperkt te blijven, houden of laten houden. Ook wellicht kamerconcerten, al ontbreekt er helaas wel de concertvleugel". Een uitermate gelukkig treffen voor het kasteel en de geschiedenis van de streek is het feit dat de nieuwe kasteelheer 'n historicus is en goed ingevoerd in het archiefwezen. Zijn eerste belangrijke ontdekkingen op dat terrein heeft hij inmiddels al bij en over het kasteel gedaan. Hij legde de oorspronkelijke naam ervan weer bloot.

Hij toonde ook aan, dat op Ohé nog een belangrijk goed „De Alde Ohé" heeft gelegen, en wel op de plaats van de tegenwoordige kerk. En daar komt men dan de uit Polen afkomstige familie Pavinowitz tegen, voor welk geslacht men eerder, op papier, het Geutje had ingeruimd. Een historicus begint bij zulke ontdekkingen pas te werken; hij legt kaarten en namen bij elkaar, familiebanden worden weer samengevoegd of ook wel uit elkaar gehaald, er ontstaan zo ook wel eens louter papieren echtscheidingen. in elk geval komt er meer duidelijkheid.

In De Maasgouw, het tijdschrift voor geschiedenis en oudheidkunde, van juni 1972, heeft baron van Hövell zijn ontdekkingen voldoende gedocumenteerd om hem gelijk te moeten geven. Het is slechts het begin van zijn werk. Als hij van de hoge torenkamer uitkijkt ziet hij dat kasteel Hasselholt geen burcht, geen verdedigingskasteel geweest kan zijn. Het lag in een poldergebied. Op het eiland in de Maas. Daar zou nooit slag geleverd worden door gewapende ruiterij. Ziet een historicus een steen met een jaartal, een heraldicus op die steen ook maar een deel van een familiewapen, dan leest hij ook wat er niet (meer) staat. Dat gebeurde toen de heer Van Hövell op een grote mergelsteen werd gewezen die de restauratieploeg in een secundaire muur had aangetroffen. Hij trof er het jaartal 1548, de resten van het familiewapen dat ooit betere dagen had gekend, waren toch nog goed genoeg om het visitekaartje weer bruikbaar te maken. Zo kon hij tot de conclusie komen dat het kasteel op Ohé een bezitting was geweest van het geslacht In der Horst, waarvan het stamhuis in Echt heeft gestaan.

De restauratie van Kasteel Hasselholt is, nu de hoofdbouwwerken zijn voltooid, van een allure die alle medewerkers siert. Het kasteel is een monument geworden aere perennis. Van welke kant of op welk detail men het ook beschouwt, overal is met deskundigheid tewerk gegaan. De Noordzijde-gevel, voor de restauratie ontsierd door een lelijke aanbouw, werd daarvan vrijgemaakt en is nu, met zijn regelmatig geschikte blindbogen, zoals de gehele gevel in mergelsteen opgetrokken, tegelijk imposant en bijna musisch van schoonheid. De leien dakbedekking kwam terug. Het kasteel kreeg ook weer zijn verdwenen toren: een restant van de spilbalk voor de trap werd gevonden en hierop werd met kundige restaurateurshanden verder getimmerd. Architectonisch zit die nu nog wat erg nieuwe toren wel behoorlijk in het totaalbeeld, maar men kan toch zien dat hij niet in het beginconcept van het kasteel voorkwam. Er loopt nu een boog van de westgevel tegenaan. De kasteeltoren is er later wel geweest en resten ervan zijn bij de restauratie dan ook her en der nog gevonden. Het is door zo'n toren dat een kasteel zijn eigenlijk image pas goed waarmaakt. Het oude deel van die westgevel, voor de restauratie zo deerlijk gehavend dat men medelijden met de gevel en met de mogelijke restaurateurs ervan kreeg, is een van de fraaiste delen van het bouwwerk geworden. Hier wordt bouwkunst opeens tot onmiddellijk aansprekende schoonheid; het patine van de eeuwen speelt er ook nog schilderachtig in mee. De kruisramen met korfbogen komen, nu de ramen weer volgens het klassieke patroon met glas-in-lood-vensters zijn gevuld, aan een glanzend samenspel van vorm, kleur, beweging. Het is gothiek van een verfijnde klasse, gothiek met al een vleug renaissance zoals de Tudorstijl. Het sierlijk decoratief element van de laat-gothiek tegen de daklijst, nog vrij gaaf door de tand des tijds gekomen, geeft de gevel zelfs een paleisachtig accent.

Er is nog meer architectonische vreugde aan kasteel Hasselholt te beleven. Het kasteel, ten dele verwoest bij de veldtocht van de Prins van Oranje langs de Maas, in de tweede helft van de zestiende eeuw, beleefde een grondige restauratie in de zeventiende eeuw. De oostgevel, of de achterzijde, werd toen opgetrokken in baksteen: in ijzersmeedwerk is er het jaartal 1651 op aangebracht. De gevel werd in Maaslandse renaissance stijl herbouwd, de omlijstingen der ramen en ook de kruisen van de kleine vensters zijn volgens die stijl in hardsteen of Naamse steen uitgevoerd. De knappe restauratie heeft ook deze gevel een kostbaar aanzicht verschaft. De beide dwarsgevels werden met trapgevels bekroond, oorspronkelijk kunnen zich hierop nog pinakels hebben bevonden.

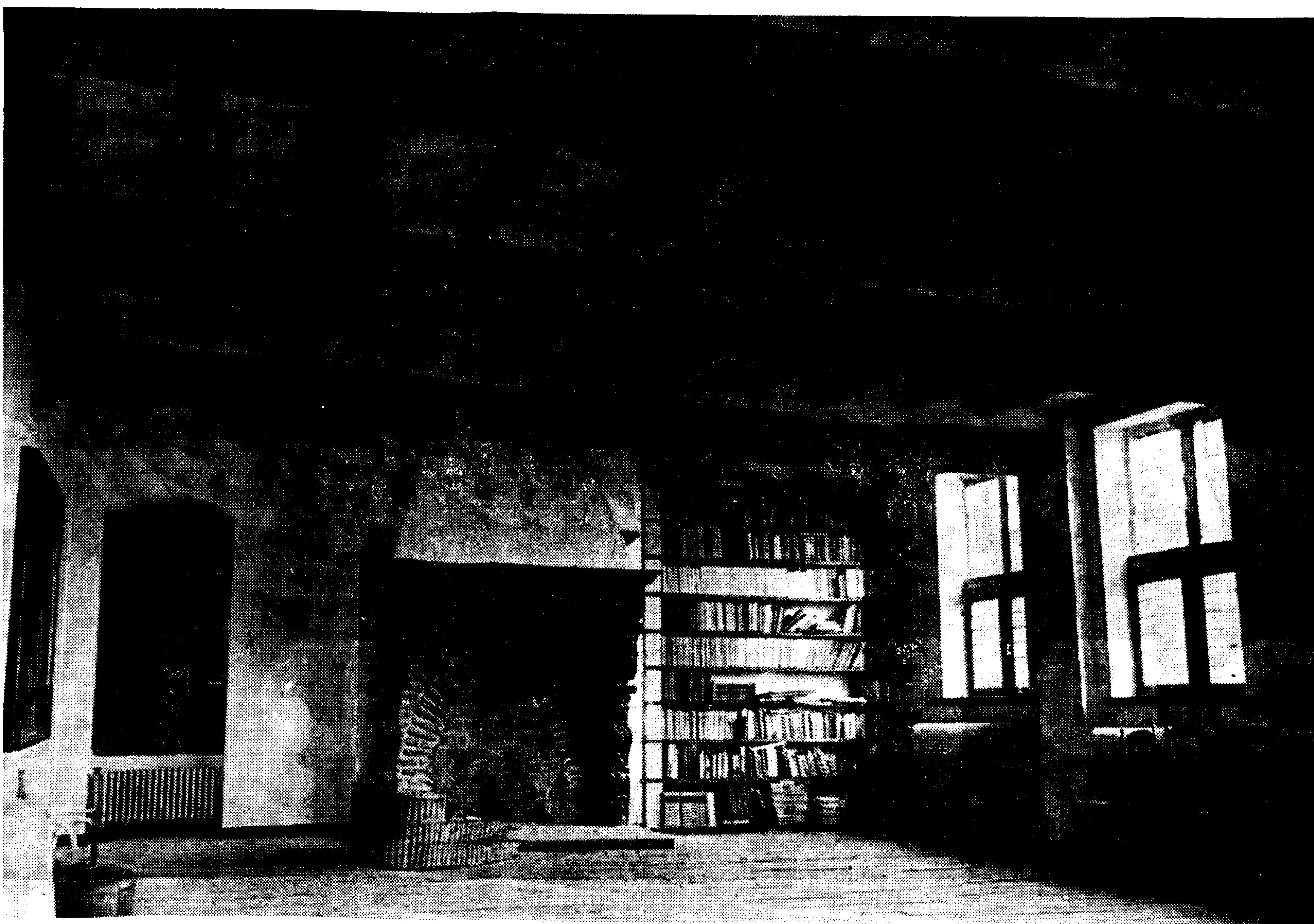
Haaks op het hoofdgebouw, het „kasteel" dat nu door de heer en mevrouw Van Hövell tot Westerflier bewoond wordt, is een groot bijgebouw neergezet met als muurdatum 1629. Volgens de nieuwe kasteelheer heeft dat oorspronkelijk gediend als een soort administratiegebouw. Ook dit bouwwerk is mee in de restauratie opgenomen, er bevinden zich bijzonder waardevolle renaissance-schoorsteenmantels in, het ruime stijlvolle trappenhuis wordt mede gebruikt als woonvertrek. Het interessante aan dit bouwwerk is het vakwerk aan de binnenzijde. De bouwheer heeft de vakken met bakstenen laten vullen, maar dan in een speelse ritmische sierbouw, en helemaal uniek zijn de consoles met afhangende eikels, waarvoor de Fransen de term „corbeaux à cimbales" gebruiken, geprofileerde gootklossen uitgevoerd in eikehout.

Het is, in een tijd waarin men ook nogal eens kritiek hoort op de kostbare ondernemingen van Rijksmonumentenzorg, in dit geval wellicht niet ondienstig om te wijzen op de culturele aanwinst die een, verder niet zo rijke streek, door het herstel van kasteel Hasselholt als het ware in de schoot kreeg geworpen. ook de familie Van Hövell tot Westerflier heeft de restauratie het nodige kapitaal gekost. „Anderen die er zo voor staan als ik, geven hun geld uit aan peperdure sportwagens. Ik heb gekozen voor het herstel van een cultuurmonument. Mag ik daar nu samen met mijn vrouw ook mijn genoegen van hebben? Ook in andere takken van de familie Van Hövell tot Westerflier is men bezig met het herstel van monumenten, het zal dus wel een beetje een familietrek zijn. Wij hopen nu maar dat ook de omgeving onmiddellijk rond het kasteel kan aangepakt worden."

Voorlopig heeft men hierbij nog te maken met emolumenten die tijd vragen voor een oplossing. Een kasteel heeft natuurlijk ook een „heerlijke" omgeving nodig, al zal die in deze tijd bescheidener zijn dan in het feodaal tijdperk. Ook hebben de heer en mevrouw Van Hövell nog het een en ander in het interieur te doen. Een begin met zijn speciale activiteit, het historisch plaatsen van het kasteel in het gebied van het Eiland in de Maas, omvattend een gebied vanaf Contelmo te Roosteren met Ohé en Laak, het oude vestingstadje Stevensweert tot een hoek van de gemeente Wessem toe, heeft de historicus baron Van Hövell reeds gemaakt in de vroegere wapenkamer met haar prachtig, gaaf bewaard stergewelf met sierlijke ribben. Hij heeft er vergroot een oude kaart aangebracht en de bezoekers wordt aan de hand daarvan gaarne een situatie-verklaring geboden. Elders in het interieur treft men een stuk versieringskunst van een boerenbarok. Dat, zo veronderstelt de kasteelheer, zal het werk zijn geweest van de familie Van der Laar, een rijke hereboer die in de achttiende eeuw eigenaar was geworden van het Goed.

Kasteel Hasselholt dat men meteen ziet liggen zodra men zich op de weg langs de dijk van het Julianakanaal ter hoogte van Echt bevindt, is kadastraal te vinden te Ohé en Laak aan de Burgemeester Minkenberglaan. In de schaduw van het kasteel richtten vroegere bewoners van de omgeving op een driesprong een kruisbeeld op waaromheen zij drie linden plantten. Die vormen thans een typisch Limburgse rustplaats, vredig, lommerrijk in de zomertijd; en als de processie uittrekt wordt daar het rustaltaar opgericht.

Interieuraanzicht van de grote zaal. De oorspronkelijke schoorsteen met beeldhouwwerk was bewaard gebleven. De erbij geplaatste originele bakermat is uit kasteel Hasselholt afkomstig.

WEST[illegible]SLAND'S *meest exclusieve* WONIN[illegible]

1973 nog voordeliger..!

Omdat onze meubelverkoop naar Nederland enorm stijgt zijn wij in staat nog voordeliger dan voorheen te leveren.

[illegible]sationele inkoop-voordelen

presenteren wij in 1973 onze dagelijks in aantal groter wordende klantenkring in Nederland.

Voordeel 1:

GEEN KOSTENSTIJGING DOOR B.T.W.-VERHOGING

In Nederland werd het BTW-tarief tot 16% verhoogd. In Duitsland bleef dit 11%. Het verschil van 5% nemen wij geheel voor [illegible] worden ook niet doorberekend. Wij leveren naar Nederland tegen de Duitse BTW-prijzen.

Voordeel 2:

UW GULDEN IS BIJ ONS MEER WAARD

Omdat er een koersverschil bestaat tussen de gulden en de mark moet U overal voor de mark meer betalen. BIJ ONS ECHTER NIET. Wij rekenen 1 gulden voor 1 mark.

Voordeel 3:

WIJ VERZORGEN ALLE DOUANEFORMALITEITEN

Alle formulieren [illegible] ons volledig ingevuld en verzorgd. Ook de BTW, [illegible] en dergelijke worden door ons betaald. Kan het nog eenvoudiger ?

Voordeel 4:

WIJ LEVEREN DAGELIJKS NAAR NEDERLAND

Franco huis, zonder bijkomende kosten, met onze speciale meubelwagens. Ook de plaatsing en montage bij U thuis geschiedt geheel kostenloos door vakbekwame medewerkers.

Voordeel 5:

DEBETZ PRIJZEN ZIJN NIET TE EVENAREN

Ook in Nederland is nu toch wel algemeen bekend dat U nergens voordeliger meubels kunt kopen. Door de BTW verhoging wordt voor U alles nog duurder waardoor het nu nog aantrekkelijker is bij ons te kopen.

Voordeel 6:

DE GROOTSTE EN MOOISTE INTERNATIONALE MEUBEL-KOLLEKTIE

In duizenden woonklaar ingerichte toonkamers exposeren wij een keur van meubels in alle prijsklassen. Een show van internationale kollekties aangepast aan de hedendaagse woonkultuur die U beslist gezien moet hebben.

Deze eerlijke gegarandeerde voordelen zijn feiten die er niet om liegen en waar U niet aan voorbij kunt gaan. Het is uiteindelijk Uw eigen geld dat U uitspaart. Daarom

koopt Uw meubels bij Debetz

MÖBEL - DEBETZ

HERZOGENRATH

GRENSOVERGANG - KERKRADE 800 MTR.